

Bul numeru 3,6

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1974

Warszawa, dnia 15 stycznia 1974 r.

Nr 1

01872

SPIS TREŚCI

Dział A

- Poz. 1 — uchwała VI Plenum CRZZ z dnia 29 listopada 1973 r. w sprawie aktywnego udziału związków zawodowych w realizacji zadań społeczno-gospodarczych w roku 1974 2
- „ 2 — uchwała VI Plenum CRZZ z dnia 29 listopada 1973 r. w sprawie kodeksu pracy 4

Dział B

- Poz. 3 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 listopada 1973 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie umundurowania i oznak stanowisk służbowych pracowników Straży Przemysłowej 5
- „ 4 — uchwała Nr 247 Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1973 r. w sprawie tworzenia rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze w administracji państwowej i gospodarce narodowej 5
- „ 5 — uchwała nr 269 Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 1973 r. w sprawie udzielania dni wolnych od pracy 24 i 31 grudnia 1973 r. 7
- „ 6 — rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 6 października 1973 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zakładaniu i konserwacji zieleni oraz produkcji materiału roślinnego 8
- „ 7 — rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 6 października 1973 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy robotach w drogownictwie komunalnym 9
- „ 8 — rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 6 października 1973 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy konserwacji kanałów miejskiej sieci kanalizacyjnej 15
- „ 9 — rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 22 października 1973 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w miejskich ogrodach zoologicznych 17

K.8-16/74/w

DZIAŁ A

1.

UCHWAŁA

VI PLENUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 29 listopada 1973 r.

w sprawie aktywnego udziału związków zawodowych w realizacji zadań społeczno-gospodarczych w roku 1974

VI plenarne posiedzenie Centralnej Rady Związków Zawodowych przyjmuje referat Prezydium CRZZ „O aktywny udział związków zawodowych w realizacji zadań społeczno-gospodarczych w roku 1974”, wygłoszony przez przewodniczącego CRZZ, tow. Władysława Kruczka, jako kierunki działania wszystkich instancji i ogniw ruchu zawodowego oraz samorządu robotniczego.

W 1974 roku obchodzić będziemy jubileusz XXX-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Zasłużone prawo do dumy z osiągnięć tego okresu ma cały naród, a szczególnie jego przodująca siła — klasa robotnicza.

Realizując program dalszego społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, wytyczonego przez VI Zjazd PZPR oraz postanowienia I Krajowej Konferencji Partyjnej, ruch zawodowy powinien rozwinąć wśród załóg szeroką działalność społeczno-wychowawczą na rzecz intensywnych czynników wzrostu produkcji i wydajności pracy oraz dalszej poprawy warunków socjalno-bytowych ludzi pracy.

Plan społeczno-gospodarczego rozwoju kraju na rok 1974 obejmuje w swych założeniach poważne zadania społeczne, których realizacja uwarunkowana jest stopniem wykonania i przekroczenia zadań ekonomiczno-gospodarczych, poziomem wzrostu dochodu narodowego, decydującym o wielkości spożycia i utrwaleniu równowagi pieniężno-rynkowej.

Szczególne znaczenie dla realizacji tych zadań mieć będzie pełne wykonanie przedsięwzięć inwestycyjnych i budownictwa, zwłaszcza w gałęziach produkcji materiałów i surowców, budownictwa przemysłowego, mieszkaniowego i socjalno-usługowego oraz produkcji rynkowej i eksportowej.

Wymaga to pełnej koncentracji załóg na sprawach:

- wzrostu produkcji rynkowej i eksportowej,
- intensyfikacji produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
- podnoszenia poziomu jakości i nowoczesności wyrobów i usług, warunkujących utrwalenie wysokiego tempa rozwoju społeczno-gospodarczego,
- realizacji planu inwestycyjnego.

W roku 1974 uwagę i wysiłek całego ruchu zawodowego koncentrować należy na:

I. Zwiększeniu udziału związków zawodowych w rozwoju inicjatyw społeczno-gospodarczych załóg oraz planowaniu i zarządzaniu gospodarką narodową.

1. Zarządy główne związków zawodowych i WRZZ zapewnią aktywny udział ogniw związkowych i samorządu robotniczego, a zwłaszcza rad zakładowych

i rad robotniczych, w pracach nad planem na 1974 r. oraz w należyтым przygotowaniu konferencji samorządu robotniczego, przyjmujących te plany.

Należy dążyć do oparcia planów na intensywnych czynnikach wzrostu produkcji.

Przy maksymalnym zagospodarowaniu istniejących rezerw, ustalić zadania odpowiadające założeniom wzrostu produkcji, wydajności pracy oraz kierunkom dalszej poprawy warunków socjalno-bytowych załóg.

2. Plan społeczno-gospodarczy zakładów pracy na 1974 r. należy przedstawić załogom na naradach wytwórczych, informując o zadaniach i sposobie ich realizacji. W każdym wydziale i zakładzie należy przedstawić załogom plan przedsięwzięć techniczno-organizacyjnych, zabezpieczających realizację zadań, oraz plan poprawy warunków pracy i warunków socjalno-bytowych.

3. Zapewnić aktywne uczestnictwo rad zakładowych i samorządu robotniczego w poprawie poziomu gospodarowania oraz wdrażaniu nowego systemu w jednostkach inicjujących i budownictwa. W tym celu niezbędne jest stałe prowadzenie działalności informacyjno-wyjaśniającej, propagandowej i szkoleniowej wśród załóg zakładów pracy na temat nowego systemu ekonomiczno-finansowego.

4. Rady zakładowe we współdziałaniu z organizacjami młodzieżowymi, stowarzyszeniami naukowo-technicznymi i ekonomicznymi oraz administracją rozwijać będą działalność organizatorską i społeczno-wychowawczą na rzecz wzrostu aktywności załóg w realizacji zadań produkcyjnych i czynów społecznych. Obchody XXX-lecia PRL powinny sprzyjać dynamicznemu wyzwalaniu tej aktywności.

5. Kontynuować należy ogólnokrajowe, branżowe i zakładowe konkursy „Stać nas na więcej i lepiej”, „Do-Ro” oraz przeglądy gospodarki materiałowej i stanowisk pracy, ukierunkowując je jeszcze bardziej na podejmowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych, zapewniających wzrost jakości i nowoczesności produkcji oraz poprawę efektywności gospodarowania.

6. Szczególna uwaga ruchu zawodowego powinna być skierowana na dalszy rozwój socjalistycznego współzawodnictwa pracy — najbardziej masową i efektywną formę wzrostu aktywności społeczno-zawodowej załóg pracowniczych.

W związku z tym:

a) ognia związkowe, wspólnie z organizacjami młodzieżowymi i administracją, zapewnią, aby socjalistyczne współzawodnictwo pracy stanowiło autentyczny, oddolny ruch społeczny załóg, skuteczną formę świadomego i ofiarnego zaangażowania ludzi

pracy w przedterminowe wykonanie zadań, aby wyzwało inicjatywę i ambicje przodownictwa — równania do najlepszych;

b) w roku 1974 indywidualne i zespołowe zadania uczestników współzawodnictwa kierować należy w szczególności na te przedsięwzięcia, których realizacja przyczynić się będzie do:

- stałego i wydawnego wzrostu wydajności pracy, głównie w drodze optymalnego wykorzystania maszyn i urządzeń, wdrażania innowacji techniczno-organizacyjnych, poprawy organizacji pracy i pełnego wykorzystania czasu pracy;

- zabezpieczenia wzrostu dostaw poszukiwanej produkcji na rynek krajowy;

- oszczędności materiałów i surowców, zwłaszcza poprzez racjonalną gospodarkę, nowe rozwiązania konstrukcyjno-technologiczne oraz szersze stosowanie substytutów;

- pełnej i terminowej realizacji dostaw kooperacyjnych;

- unowocześnienia produkcji oraz poprawy jakości wyrobów i usług;

- podnoszenia kwalifikacji i kultury pracy;

c) administracja gospodarza zakładów pracy powinna stwarzać warunki sprzyjające dalszemu rozwojowi socjalistycznego współzawodnictwa pracy oraz uwzględniać wynikający z niego społeczny system ocen w polityce nagradzania i awansowania pracowników.

7. Związki zawodowe, wspólnie ze stowarzyszeniami naukowo-technicznymi i ekonomicznymi, organizacjami młodzieżowymi i administracją, będą rozwijały i doskonaliły ruch racjonalizatorski i wynalazczości pracowniczej, jako jedną z form pobudzania i angażowania załóg do twórczości technicznej. W tym celu:

a) konieczne jest koncentrowanie tematyki racjonalizatorskiej i wynalazczej na aktualnie najważniejszych zadaniach i potrzebach przedsiębiorstw i branż, zwłaszcza tych, które przyczyniają się do:

- unowocześnienia konstrukcji i technologii oraz poprawy jakości i funkcjonalności wyrobów;

- oszczędności materiałów, surowców, paliw i energii;

- poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy;

b) należy stwarzać sprzyjający klimat do masowego udziału pracowników w ruchu racjonalizacji i wynalazczości, głównie poprzez:

- szybkie rozpatrywanie i przyjmowanie, a przede wszystkim wdrażanie wniosków oraz terminową wypłatę wynagrodzeń;

- upowszechnianie sprawdzonych w praktyce inicjatyw zakładów pracy (WSK-Mielec, huta „Warszawa”) polegających na przyjmowaniu wniosków i pomysłów bezpośrednio na stanowiskach pracy bądź na zakładowych, branżowych i resortowych giełdach racjonalizacji i wynalazczości;

- zapewnienie doradztwa technicznego oraz ochrony prawnej twórcom ze strony klubów techniki i racjonalizacji;

- popularyzowanie wyróżniających się nowatorów, coroczny wybór mistrzów techniki w każdym zakładzie oraz organizowanie wymiany przodujących doświadczeń;

- dalszy rozwój Turnieju Młodych Mistrzów Techniki;

- ogłoszenie przez CRZZ konkursu na najaktyw-

niejszego racjonalizatora oraz najlepszy zakładowy i wojewódzki klub techniki i racjonalizacji;

c) ogniwa związkowe, zakładowe koła SNT NOT oraz kluby techniki i racjonalizacji będą na szerszą skalę inicjowały powoływanie brygad racjonalizatorskich dla rozwiązywania ważnych dla zakładu problemów techniczno-organizacyjnych oraz popularyzowały najlepsze rozwiązania i innowacje techniczne.

8. Na obecnym etapie przyspieszonego tempa rozwoju kraju efektywne wykorzystanie zasobów materiałowych i surowcowych jest zadaniem o kluczowym znaczeniu i dlatego też znajdować się będzie w centrum zainteresowania całego ruchu zawodowego. W rozwiązywaniu tego problemu ogniwa związkowe i organy samorządu robotniczego powinny:

- organizować okresowe społeczne przeglądy gospodarki materiałowej i doskonalić inne formy kontroli społecznej w tym zakresie, zarówno w skali przedsiębiorstw, jak i na poszczególnych stanowiskach roboczych;

- dbać o pełną realizację wszystkich słusznych wniosków, zgłoszonych w toku społecznych przeglądów;

- tworzyć klimat sprzyjający ujawnianiu i zagospodarowywaniu złożonych rezerw obniżki kosztów materiałowych w drodze zmian konstrukcyjnych, technologicznych i stosowania substytutów.

9. Utrzymanie wysokiego tempa inwestycji wymaga koncentracji uwagi ogniwi związkowych i samorządu robotniczego:

- w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych, na skracaniu cykli inwestycyjnych, właściwym wykorzystaniu materiałów i czasu pracy oraz zapewnieniu pełnej realizacji programu budownictwa mieszkaniowego, usługowego i socjalnego. Szczególnie ważne zadania w tym zakresie ma do spełnienia Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Budowlanego;

- w nowo uruchamianych obiektach, na przyspieszeniu osiągania pełnych zdolności produkcyjnych. Wymaga to troski ruchu zawodowego o odpowiednio wcześniejsze i sprawne przygotowanie zawodowe załogi, prawidłowe rozmieszczenie kadr, opanowanie przez załogę nowych procesów wytwórczych.

10. W realizacji programu społeczno-gospodarczego bieżącej pięcioletki szczególną rolę odgrywa rolnictwo. Może ono wydawnie rozwinać gospodarkę hodowlaną oraz podnieść wydajność produkcji roślinnej. Wymaga to, aby ruch zawodowy, a w szczególności Związek Zawodowy Pracowników Rolnych, udzielał jak najdalej idącej pomocy gospodarstwom rolnym, przede wszystkim w:

- rozwoju różnych form kooperacji między gospodarstwami uspołecznionymi i indywidualnymi,

- optymalnym wykorzystaniu środków przeznaczonych na rozwój produkcji rolnej,

- usprawnieniu pracy instytucji obsługi rolnictwa.

11. Istotnym warunkiem pomyślnej realizacji zadań w 1974 roku jest usprawnienie oraz lepsza praca transportu kolejowego i samochodowego. W tym zakresie ogniwa związków zawodowych zwrócą szczególną uwagę na:

- terminowy przebieg prac za- i wyładowczych;

- utrzymanie stanu wysokiej sprawności sprzętu transportowego i dalszą mechanizację prac;

- przygotowywanie kadr i podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych;

— zabezpieczenie poprawy warunków pracy załóg transportowych, a zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym;

— usprawnienie organizacji dojazdu pracowników do pracy i z pracy.

W rozwiązywaniu najistotniejszych spraw występujących w transporcie ważną rolę mają do spełnienia związki zawodowe Kolejarzy, Transportowców, Gospodarki Komunalnej i Terenowej, a zwłaszcza ich ogniwa podstawowe — rady zakładowe.

II. Zwiększaniu skuteczności działania związków zawodowych w zakresie racjonalnego wykorzystania i doskonalenia kadr, stwarzaniu bodźców i warunków do lepszej, wydajniejszej pracy oraz poprawy warunków socjalno-bytowych załóg i ich rodzin.

Realizując zasadę współzależności spraw produkcji, bytu i socjalistycznego wychowania, instancje i organizacje związków zawodowych skoncentrują swoją działalność na:

1) kształtowaniu klimatu wysokiego społecznego uznania dla dobrej i rzetelnej pracy, dla ludzi wyróżniających się aktywną postawą i osiąganymi rezultatami produkcyjnymi;

2) podnoszeniu rangi i rozszerzaniu form wyróżnień moralnych przodowników pracy, ofiarnych i zaangażowanych ludzi dobrej roboty;

3) podnoszeniu dyscypliny pracy i działaniu na rzecz stabilizacji załóg;

4) prawidłowym przebiegu procesu adaptacji społeczno-zawodowej nowo zatrudnionych młodych pracowników;

5) stwarzaniu sprzyjających warunków dla uczących się i studiujących pracowników, doskonaleniu organizacji i programów szkół dla pracujących oraz szkolenia wewnątrzzakładowego i kursowego;

6) upowszechnianiu wśród ogółu pracujących polityki płac kierującej się socjalistyczną zasadą „wyższej płacy za lepszą i wydajniejszą pracę” oraz czuwaniu nad prawidłowym wdrażaniem przez administrację nowych systemów płacowych i ich funkcjonowaniem;

7) podejmowaniu całokształtu zagadnień zmierzających do stworzenia sprzyjającego klimatu dla właściwego gospodarowania zasobami ludzkimi, dla racjonalnego zwiększania zatrudnienia w sferze handlu i usług oraz przestrzegania praw i obowiązków pracowników;

8. udzielaniu wszechstronnej pomocy kobietom w godzeniu obowiązków pracownika z obowiązkami rodzinnymi, a w szczególności w wychowywaniu dzieci;

9) trosce o zdrowie pracowników, organizowaniu żywienia regeneracyjnego w czasie pracy, tworzeniu warunków do aktywnego wypoczynku po pracy oraz wypoczynku niedzielnego i urlopowego, współdziałaniu w stopniowym wprowadzaniu dni wolnych od pracy;

10) konsekwentnej realizacji programu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy;

11) prawidłowym wdrażaniu nowych zasad tworzenia, podziału i gospodarowania zakładowym funduszem nagród, socjalnym i mieszkaniowym;

12) rozwijaniu działalności wychowawczej i kulturalno-oświatowej na rzecz socjalistycznego wychowania w miejscu pracy i zamieszkania;

13) szerokim podejmowaniu problematyki społeczno-gospodarczej w roku 1974 w działalności placówek kulturalno-oświatowych, w prasie związkowej i zakładowej.

* * *

Plenum Centralnej Rady Związków Zawodowych zwraca się do wszystkich załóg zakładów pracy i konferencji samorządu robotniczego, aby przyjmując plany społeczno-gospodarcze na 1974 rok, dokonały rzetelnej, gospodarskiej oceny istniejących możliwości produkcyjnych celem dalszego zwiększenia produkcji wyrobów przeznaczonych na rynek wewnętrzny i eksport oraz wykorzystania wszystkich istniejących czynników wzrostu wydajności pracy, poprawy poziomu gospodarowania i warunków socjalno-bytowych załóg.

Pomyślna realizacja zadań ruchu zawodowego wymaga stałego doskonalenia form i metod pracy wszystkich instancji i ogniw związków zawodowych oraz konsekwentnej realizacji postanowień zawartych w wytycznych Plenum CRZZ w sprawie usprawnienia pracy oraz doskonalenia struktury organizacyjnej związków zawodowych.

Kierując się wskazaniem I Krajowej Konferencji Partyjnej i postanowieniami niniejszej uchwały — wszystkie instancje związkowe, rady zakładowe, rady oddziałowe i grupy związkowe określą zadania i podejmą wszechstronną działalność organizatorską wśród załóg pracowniczych dla pełnej realizacji programu rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w 1974 roku.

2.

UCHWAŁA

VI PLENUM CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 29 listopada 1973 r.

w sprawie kodeksu pracy

VI Plenum CRZZ przyjmuje opracowany wspólnie z Rządem projekt kodeksu pracy. CRZZ uważa, że kodeks ten, mający bardzo istotne znaczenie dla ludzi pracy, będzie sprzyjał dalszemu pogłębianiu demokracji socjalistycznej i umacnianiu socjalistycz-

nych stosunków w zakładach pracy, wzrostowi dyscypliny pracy oraz rozwojowi inicjatyw społeczno-ekonomicznych dla pełnej realizacji programu społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju, wytyczonego uchwałami VI Zjazdu PZPR.

Plenum CRZZ zobowiązuje wszystkie instancje i ogniwa związkowe do popularyzacji treści zawartych w kodeksie pracy.

Plenum upoważnia Prezydium CRZZ do kontynuowania prac wspólnie z Rządem w celu wspólnego przedłożenia projektu kodeksu pracy Sejmowi PRL.

DZIAŁ B

3.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 listopada 1973 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie umundurowania i oznak stanowisk służbowych pracowników Straży Przemysłowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 28 listopada 1973 r. Nr 48, poz. 284)

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o Straży Przemysłowej (Dz. U. Nr 6, poz. 42) zarządza się, co następuje:

§ 1. W § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1962 r. w sprawie umundurowania i oznak stanowisk służbowych pracowników Straży Przemysłowej (Dz. U. Nr 12, poz. 55) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Pracownikowi przysługuje w zamian za umundurowanie ekwiwalent pieniężny, w razie gdy:

1) nie przydzielono mu przysługującego umundurowania, a umowa o pracę uległa rozwiązaniu,

2) umundurowanie przydzielono mu w terminie późniejszym aniżeli termin nabycia prawa,

3) za zgodą zakładu pracy użytkował on umundurowanie przez okres dłuższy od ustalonego okresu używalności.

5. Ekwiwalent określony w ust. 4 stanowi wartość umundurowania zasadniczego za okres, za który przysługuje, i wypłacany jest za pełne okresy miesięczne.”

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz

4.

UCHWAŁA Nr 247 RADY MINISTRÓW

z dnia 5 listopada 1973 r.

w sprawie tworzenia rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze w administracji państwowej i gospodarce narodowej.

(Monitor Polski z dnia 26 listopada 1973 r. Nr 50, poz. 282)

W celu stworzenia warunków do właściwego doboru kadr na stanowiska kierownicze w administracji państwowej i gospodarce narodowej Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Obowiązkiem kierowników w administracji państwowej i gospodarce narodowej jest tworzenie rezerwy kadrowej na podległe stanowiska kierownicze.

2. Obowiązek ten obejmuje dokonanie wyboru kandydatów, ich zakwalifikowanie do rezerwy kadrowej oraz przygotowanie do sprawowania funkcji kierowniczych.

§ 2. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) i przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) określają stanowiska osób odpowiedzialnych za tworzenie rezerwy kadrowej i stanowiska kierownicze, dla których tworzy się rezerwę kadrową.

§ 3. Odpowiedzialny za tworzenie rezerwy kadrowej kierownik ustala corocznie na okres następnych 3 lat spodziewane zapotrzebowanie wynikające z:

— osiągania przez podległych mu pracowników wieku emerytalnego,

— rozwoju organizacji (rozbudowa, nowe uruchomienia, nowe inwestycje) itp.,

— planowanego przemieszczania kadr kierowniczych,

— innych okoliczności ograniczających możliwość podwładnych do sprawnego pełnienia obowiązków kierowniczych.

§ 4. 1. Decyzję o zaliczeniu pracownika do rezerwy kadrowej podejmuje kierownik odpowiedzialny za jej tworzenie, uwzględniając następujące kryteria:

— zaangażowanie społeczno-polityczne,

— kwalifikacje kandydata do objęcia stanowiska kierowniczego, takie jak wykształcenie, wiek, staż pracy, zgodnie z wymaganiami określonymi w odrębnych przepisach,

— wyniki dotychczasowej pracy,

— sprawdzone w praktyce umiejętności kierowania zespołami ludzkimi,

— umiejętność współzycia w zespole.

2. Decyzję o zaliczeniu pracownika do rezerwy kadrowej na stanowisko o szczególnych wymaganiach społeczno-politycznych podejmuje kierownik w uzgodnieniu z odpowiednią instancją partyjną.

3. Osobom zaliczanym do rezerwy kadrowej nie należy określać stanowisk, na których zamierza się je wykorzystać w przyszłości.

§ 5. Pracownicy zaliczeni do rezerwy kadrowej podlegają podstawowemu przeszkoleniu, które ma na celu:

- dostarczenie kandydatom odpowiedniej wiedzy z zakresu teorii i praktyki zarządzania,
- doskonalenie pożądaných na stanowisku kierowniczym umiejętności,
- sprawdzenie poprawności dokonanego wyboru pracownika do rezerwy kadrowej,
- wskazanie dalszych kierunków indywidualnego przygotowania kandydata do objęcia stanowiska kierowniczego.

§ 6. 1. Podstawowe szkolenie pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej przeprowadzane jest według programów Instytutu Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej przez:

- 1) ośrodki doskonalenia kadr kierowniczych prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) — rezerwa kadrowa na stanowiska naczelników gmin i kierowników wydziałów prezydiów powiatowych rad narodowych,
- 2) resortowe i branżowe ośrodki doskonalenia kadr kierowniczych — rezerwa kadrowa na stanowiska dyrektorów przedsiębiorstw (zakładów) i ich zastępców, naczelników wydziałów ministerstw i zjednoczeń,
- 3) Instytut Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej — rezerwa kadrowa na stanowiska dyrektorów zjednoczeń (kombinatów) i ich zastępców, dyrektorów departamentów w ministerstwach i urzędach centralnych, kierowników wydziałów prezydiów wojewódzkich rad narodowych,
- 4) inne instytucje i organizacje po zatwierdzeniu programu i zakresu szkolenia przez Instytut Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej.

2. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych), przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) i dyrektorzy zjednoczeń zapewnią odpowiednią kadrę wykładowców, stworzą bazę materialną oraz odpowiednie warunki dla ośrodków doskonalenia kadr kierowniczych.

3. Przeszkolenie kadry pracowników ośrodków doskonalenia kadr kierowniczych w zakresie przygoto-

wania rezerwy kadrowej przeprowadza Instytut Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej.

§ 7. 1. Pracownicy zaliczeni do rezerwy kadrowej powinni być objęci odpowiednim szkoleniem politycznym (Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, Wieczorowy Uniwersytet Marksizmu-Leninizmu, szkoły i kursy partyjne itp.) stosownie do potrzeb ustalonych w porozumieniu z odpowiednią instancją partyjną.

2. Wskazane jest włączanie pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej do prac społecznych w komisjach problemowych, zespołach ekspertów i innych ogniwach działalności społecznej.

§ 8. 1. Przed objęciem stanowiska każdy pracownik zaliczony do rezerwy kadrowej powinien zostać indywidualnie przygotowany do pełnienia funkcji kierowniczych.

2. Kierownik odpowiedzialny za tworzenie rezerwy kadrowej ustala plan indywidualnego przygotowania uwzględniający między innymi:

- odbycie odpowiedniej praktyki, w tym ewentualnie stażu asystenckiego, pod kierunkiem doświadczonego organizatora zajmującego stanowisko równorzędne ze stanowiskiem przeznaczonym do objęcia,
- doskonalenie na krótkich kursach i seminariach specjalistycznych prowadzonych przez odpowiednie ośrodki doskonalenia kadr kierowniczych bądź inne upoważnione do tego rodzaju działalności instytucje oraz w czasie praktyk krajowych i zagranicznych.

§ 9. 1. Decyzja o mianowaniu (powołaniu) na stanowisko kierownicze powinna dotyczyć przede wszystkim pracownika zaliczonego do rezerwy kadrowej.

2. Decyzja o mianowaniu (powołaniu) na stanowisko kierownicze pracownika zaliczonego do rezerwy kadrowej powinna być oparta na analizie jego zaangażowania społeczno-politycznego, wyników dotychczasowych osiągnięć kandydata, wyników szkolenia w ośrodkach doskonalenia kadr kierowniczych i w innych instytucjach prowadzących tego rodzaju działalność oraz opinii osób, pod których kierunkiem kandydat odbywał praktykę i ewentualny staż asystencki.

§ 10. Ministrowie (kierownicy urzędów centralnych), przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) ustalą tryb i zasady tworzenia rezerwy kadrowej na podstawie wytycznych stanowiących załącznik do uchwały oraz określą sposób okresowej weryfikacji jej przygotowania i wykorzystania.

§ 11. Urząd Rady Ministrów przeprowadzi w terminie do dnia 31 grudnia 1975 r. badania trybu i wyników tworzenia rezerwy kadrowej i przedstawi Prezesowi Rady Ministrów odpowiednie wnioski.

§ 12. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

Załącznik do uchwały nr 247 Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1973 r. (poz. 282).

WYTYCZNE

w sprawie tworzenia rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze.

1. Obowiązek kierownika zatrudnionego w administracji państwowej lub gospodarce narodowej do tworzenia rezerwy kadrowej powinien dotyczyć bezpośrednio podległych mu stanowisk kierowniczych.

2. Przedsiębiorstwa (zakłady pracy), prezydium powiatowych rad narodowych i naczelnicy gmin nie prowadzą oddzielnych ewidencji własnych pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej.

3. Zjednoczenia (jednostki równorzędne), ministerstwa (urzędy centralne) i prezydya wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) prowadzą na oddzielnych kartach osobowych, zawierających podstawowe dane personalne, a także zapisy dotyczące realizacji programu przygotowania, ewidencję pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze, będące w ich sugestii, których vacat lub utworzenie przewidziane jest w najbliższych 3 latach.

4. Rezerwa kadrowa, o której mowa w ust. 3, może być tworzona z pracowników podległych zakładów pracy.

5. Departamenty (biura, wydziały, działy) służb pracowniczych obowiązane są do:

— nadzoru i kontroli realizacji uchwały nr 247 z dnia 5 listopada 1973 r. w sprawie tworzenia rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze w administracji państwowej i gospodarce narodowej (Monitor Polski Nr 50, poz. 282),

— wstępnego wyboru pracowników wyróżniających się w pracy umiejętnością kierowania zespołami ludzkimi i przedstawianie ich odpowiednim przełożonym na kandydatów do rezerwy kadrowej,

— udzielania fachowych konsultacji w zakresie metod wyboru kandydatów do rezerwy kadrowej,

— bieżącej aktualizacji danych dotyczących spodziewanego zapotrzebowania kadrowego na stanowiska kierownicze i dostarczania tych informacji odpowiedzialnym za tworzenie rezerwy kadrowej przełożonym,

— kontroli wybranych przez przełożonego kandydatów do rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze pod względem spełniania przez nich określonych odpowiednimi przepisami wymagań,

— organizowania podstawowego szkolenia pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej na stanowiska kierownicze,

— organizowania indywidualnego przygotowania

pracownika zaliczonego do rezerwy kadrowej przed objęciem przez niego stanowiska kierowniczego.

6. Podstawowe szkolenie pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej jest jednorazowe. Odpowiednie ośrodki doskonalenia kadr kierowniczych na podstawie karty zgłoszenia przesłanej przez wydziały (działy) służb pracowniczych decydują o przyjęciu (bądź nieprzyjęciu) kandydata na szkolenie lub o konieczności uzupełnienia odbytego w przeszłości szkolenia.

7. Ośrodki doskonalenia kadr kierowniczych są obowiązane do przesyłania do wydziałów (działów) służb pracowniczych zaświadczenia o ukończeniu szkolenia z wynikiem pomyślnym lub o nieukończeniu tego szkolenia przez pracownika zaliczonego do rezerwy kadrowej oraz do określania pożądanych kierunków dalszego doskonalenia.

8. Instytut Doskonalenia Kadr Kierowniczych Administracji Państwowej opracuje:

— programy szkolenia podstawowego przystosowane do wymagań określonych szczebli zarządzania,

— programy specjalistycznych kursów, seminariów i innych form doskonalenia pracowników zaliczonych do rezerwy kadrowej,

— tryb i zasady prowadzenia stażu asystenckiego i praktyk,

— wzór formularza zgłoszenia na szkolenie podstawowe,

— wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia podstawowego.

9. Jeżeli w ramach indywidualnego przygotowania pracownika odbywa on staż asystencki, staż ten nie może trwać dłużej niż dwanaście miesięcy. Na prowadzących staż asystencki powinno się dobierać osoby posiadające duże doświadczenie i dobre wyniki pracy, zajmujące stanowiska w nowoczesnych zakładach i które na dłuższy okres czasu są ustabilizowane na stanowisku. Nie należy powierzać obowiązku prowadzenia stażu asystenckiego osobie, na której miejsce jest przewidziany pracownik zaliczony do rezerwy kadrowej.

5.

UCHWAŁA Nr 269 RADY MINISTRÓW

z dnia 5 grudnia 1973 r.

w sprawie udzielania dni wolnych od pracy 24 i 31 grudnia 1973 r.

(Monitor Polski z dnia 7 grudnia 1973 r. Nr 51, poz. 288)

Na podstawie art. 1 i 5 dekretu z dnia 14 lipca 1973 r. o dodatkowych dniach wolnych od pracy (Dz. U. Nr 29, poz. 160) Rada Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Pracownicy uspołecznionych zakładów pracy mogą otrzymać w dniach 24 i 31 grudnia 1973 r. dni wolne od pracy przez odpowiednią zmianę wymiaru czasu pracy w dniach poprzedzających i odpracowanie tych dni, a mianowicie:

- 1) 22 grudnia — 2 godziny,
- 2) 23 grudnia — 6 godzin,
- 3) 29 grudnia — 2 godziny,
- 4) 30 grudnia — 6 godzin.

2. Dyrektorzy (kierownicy zakładów pracy, biorąc

pod uwagę opinie załogi oraz warunki miejscowe, po konsultacji z radą zakładową mogą zamiast przedłużenia o 2 godziny czasu pracy w soboty w dniach 22 i 29 grudnia 1973 r. ustalić w niedzielę w dniach 23 i 30 grudnia 1973 r. 8-godzinny dzień pracy.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w zakładach pracy, w których z mocy innych przepisów rozpoczęto odpracowywanie dni 24 i 31 grudnia 1973 r. przed dniem wejścia w życie uchwały.

4. W zakładach pracy, w których w dniach 24 i 31 grudnia obowiązuje inny wymiar czasu pracy niż 8 godzin dziennie, liczba godzin odpracowania (ust. 1) powinna być odpowiednio zmieniona.

§ 2. 1. Decyzję o udzieleniu dni wolnych od pracy podejmuje dyrektor (kierownik) zakładu pracy po

konsultacji z radą zakładową, pod warunkiem, że udzielenie dni wolnych nie zakłóci realizacji zadań zakładu pracy.

2. O podjętej decyzji dyrektor (kierownik) zakładu pracy zawiadomi niezwłocznie kierownika jednostki nadrzędnej, terenową instancję partyjną oraz prezydium właściwej rady narodowej.

§ 3. Za godziny odpracowane, o których mowa w § 1, przysługuje wynagrodzenie jak za normalne godziny pracy.

§ 4. 1. Dni wolne od pracy, o których mowa w § 1, nie przysługują:

- 1) pracownikom zatrudnionym w ruchu ciągłym,

2) w zakładach pracy lub na stanowiskach pracy, których działalność w tych dniach jest niezbędna dla utrzymania normalnego rytmu działalności gospodarczej i zaspokajania codziennych potrzeb społeczeństwa.

2. Właściwi ministrowie oraz przewodniczący prezydiów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) określają zakłady pracy lub stanowiska pracy, o których mowa w ust. 1.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz

6.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI TERENOWEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

z dnia 6 października 1973 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zakładaniu
i konserwacji zieleni oraz produkcji materiału roślinnego.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 listopada 1973 r. Nr 45, poz. 267)

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy przy zakładaniu i konserwacji zieleni miejskiej oraz produkcji materiału roślinnego w przedsiębiorstwach i zakładach zieleni miejskiej, zwanych dalej „zakładami”.

§ 2. Pracownik nowo przyjęty lub zmieniający stanowisko pracy może być dopuszczony do pracy dopiero po uprzednim przeszkoleniu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy na danym stanowisku.

§ 2. Zatrudnianie pracowników przy pracach, o których mowa w § 1, bez orzeczenia lekarskiego o dopuszczeniu do określonej pracy lub w razie przeciwwskazań lekarskich jest zabronione.

§ 4. Zakład ma obowiązek zapewnienia fachowego nadzoru przy pracach związanych z zakładaniem i konserwacją zieleni oraz produkcją materiału roślinnego.

§ 5. Pracownicy zatrudnieni na jezdni lub jej poboczu, przy torowiskach lub w bezpośredniej ich bliskości powinni mieć na sobie kamizelki ochronne koloru pomarańczowego.

§ 6. Maszyny i urządzenia o napędzie silnikowym mogą obsługiwać tylko pracownicy mający odpowiednie uprawnienia nadane przez właściwą komisję kwalifikacyjną.

§ 7. Manipulowanie (naprawa, regulacja) przy maszynie lub urządzeniu technicznym podczas pracy silnika jest zabronione.

§ 8. Przed oddaniem do eksploatacji nowego sprzętu zmechanizowanego i pomocniczego zakład powinien przeprowadzić próbę technicznej sprawności i zbadać, czy sprzęt spełnia wymagania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 2

Praca przy zakładaniu i konserwacji zieleni oraz przy produkcji materiału roślinnego.

§ 9. Osoba przenosząca lub przewożąca kosę ma obowiązek złożenia jej i zabezpieczenia ostrza ochroniaczem.

§ 10. Przy posługiwaniu się kosiarką mechaniczną należy ściśle przestrzegać instrukcji jej obsługi, a koszenie na terenach pochyłych powinno odbywać się wzdłuż poziomu.

§ 11. 1. Roboty związane z zakładaniem i pielęgnacją zieleni na terenach pochyłych należy prowadzić przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności.

2. Wjeżdżanie środkami transportowymi i urządzeniami samojezdnymi na pochyłości terenu o szczególnie ostrym kącie nachylenia jest zabronione.

§ 12. Do prowadzenia prac ogrodniczych na wysokości oraz usuwania drzew, których gałęzie stykają się z przewodami napowietrznymi lub gdy przewody przebiegają obok korony drzew (np. linie energetyczne, telefoniczne lub trakcyjne), można przystąpić dopiero po uprzednim porozumieniu się z zakładem eksploatującym te przewody w celu uzgodnienia najbezpieczniejszej metody pracy.

§ 13. Wchodzenie na drzewa i wykonywanie prac bez sprzętu zapewniającego bezpieczeństwo, jak podnośnik hydrauliczny, drabiny ogrodnicze i mechaniczne, oraz wykonywanie prac w nie sprzyjających warunkach atmosferycznych (ulewne deszcze, silne wiatry, śnieżyca, oblodzenie, temperatura poniżej -15°C) jest zabronione.

§ 14. Plombowanie drzewa na wysokości ponad 2 m należy wykonywać z rusztowania lub z podnośnika hydraulicznego na pojeździe samochodowym, wyposażonym w kosz dla pracowników wykonujących te roboty.

§ 15. Odcinki na jezdniach, na których są zatrudnieni pracownicy, należy zabezpieczyć zaporami drogowymi i znakami ostrzegawczymi oraz zapewnić na nich sygnalizowanie niebezpieczeństwa.

§ 16. Roboty ziemne na głębokości poniżej 1 m mogą być prowadzone po uprzednim zabezpieczeniu przed usunięciem się gruntu odpowiednim szalowaniem.

§ 17. Wykopy na terenach zasiedlonych należy ogrodzić do wysokości co najmniej 1,25 m oraz oświetlać nocą lampami ostrzegawczymi, stosowanymi przy robotach drogowych i trakcyjnych.

§ 18. Przed rozpoczęciem wykopów w miejscach, w których mogą przechodzić przewody (np. elektryczne, gazowe, wodociągowe, kanalizacyjne, telefoniczne), należy uzyskać od zakładów eksploatujących te przewody dokładne informacje o trasie ich przebiegu, aby nie spowodować uszkodzenia przewodów i wypadków w pracy.

§ 19. Przy pracach porządkowych na terenach zielonych (zamiatanie, zbieranie odpadów, papierów) należy stosować przyrządy pomocnicze, jak szczypce, szpikulce, a pracownicy wykonujący te prace powinni być wyposażeni w rękawice ochronne.

§ 20. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze aparatów do opryskiwania, opylania lub gazowania środ-

kami chemicznymi oraz przy obsłudze kotłów do parowania ziemi powinni być przeszkoleni w zakresie tej obsługi i stosowania przepisów dotyczących ochrony roślin środkami chemicznymi.

§ 21. Brygada pracowników zatrudniona poza zakładem powinna być wyposażona w apteczkę polową.

Rozdział 3

Przepisy końcowe.

§ 22. Zakłady powinny opracować w terminie 3 miesięcy od wejścia w życie rozporządzenia szczegółowe instrukcje techniczno-ruchowe, określające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dla poszczególnych stanowisk pracy oraz przestrzegać ich stosowania.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1973 r.

Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska:
J. Kusiak

7.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI TERENOWEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

z dnia 6 października 1973 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy robotach w drogownictwie komunalnym.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 listopada 1973 r. Nr 45, poz. 268)

Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie ustala zasady bezpieczeństwa i higieny pracy przy robotach w drogownictwie komunalnym, tj. przy robotach związanych z budową, przebudową, ochroną i utrzymaniem dróg publicznych w granicach administracyjnych miast oraz w granicach zabudowy wsi, dla których naczelnym organem administracji państwowej jest Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

§ 2. Przy wykonywaniu robót określonych w § 1, dla których w rozporządzeniu nie ustalono szczególnych wymagań, należy stosować odpowiednio inne przepisy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, a także warunki techniczne wykonywania robót, normy itp.

§ 3. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o „nadzorze technicznym”, należy przez to rozumieć odpowiednio do organizacji budowy (robót) i zakresu zadań — brygadzystę, majstra, kierownika robót lub budowy oraz inspektora nadzoru inwestorskiego.

§ 4. Przy robotach określonych w § 1 może być zatrudniony wyłącznie pracownik, który:

1) posiada kwalifikacje przewidziane odrębnymi przepisami dla danego stanowiska,

2) uzyskał orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu do określonej pracy.

§ 5. Młodociani oraz kobiety mogą być zatrudniani w drogownictwie komunalnym jedynie w zakresie i przy pracach określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych i kobiet.

§ 6. Zatrudnianie pracownika na danym stanowisku pracy w razie przeciwwskazań lekarskich oraz bez wstępnego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy jest zabronione.

§ 7. 1. Brygadzysta może kierować tylko jedną brygadą.

2. Brygadzysta powinien wyznaczyć zastępcę na czas swojej nieobecności w brygadzie.

§ 8. W zależności od rodzaju wykonywanej pracy pracownicy otrzymują i są obowiązani używać odpowiednich środków neutralizujących lub odkażających zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 9. Zakład pracy powinien opracować szczegółowe instrukcje techniczne ruchowe określające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy dla poszczególnych stanowisk i przestrzegać ich stosowania.

§ 10. Inspektorzy nadzoru inwestorskiego lub jednostki wykonujące czynności nadzoru inwestorskiego są obowiązani do kontroli nadzorowanych przez siebie robót również w zakresie przestrzegania przepisów i zasad bezpiecznych warunków pracy.

Rozdział 2

Teren wykonywania robót drogowych.

§ 11. Jeżeli zaplecze techniczno-gospodarcze i higienicznosanitarne jest urządzone w miejscowości pozbawionej urządzeń wodociągowych, należy zapew-

nić niezbędne zastępcze zaopatrzenie w wodę uwzględniające potrzeby techniczne, sanitarne oraz ochrony przeciwpożarowej.

§ 12. Ujęcie wody do celów produkcyjnych, po stwierdzeniu jej przydatności, powinno być urządzone w odległości nie mniejszej niż 20 m od źródła możliwego zanieczyszczenia i powinno być zaopatrzone w widoczne tablice informacyjne.

§ 13. Przy przenoszeniu ciężarów oraz przy transporcie samochodowym należy przestrzegać obowiązujących w tym zakresie przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy przy tych pracach oraz przepisów dotyczących transportu drogowego.

§ 14. Roboty w pasie drogowym należy prowadzić w miarę możliwości z jednoczesnym zamknięciem ruchu drogowego, a w razie prowadzenia robót na drodze, po której odbywa się ruch, teren robót powinien być oznaczony i zabezpieczony zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 15. Na terenie budowy, bazy sprzętowej, magazynu lub zakładu powinny być urządzone punkty pierwszej pomocy obsługiwane w czasie prowadzenia prac (produkcji) przez wyszkolonych w tym zakresie pracowników.

Rozdział 3

Obsługa i transport maszyn do robót drogowych.

§ 16. Obsługę maszyn, sprzętu i środków transportowych używanych do budowy dróg należy powierzać wyłącznie pracownikom posiadającym odpowiednie uprawnienia.

§ 17. Przy wykonywaniu robót systemem zmechanizowanym należy wyznaczyć w terenie strefę niebezpieczeństwa, a wszystkich zatrudnionych pouczyć o zakazie przebywania w obrębie tej strefy oraz zapoznać z sygnałami stosowanymi przy pracy sprzętu.

§ 18. Operator może odejść od maszyny dopiero po jej unieruchomieniu i zabezpieczeniu przed ewentualnym uruchomieniem przez osoby niepowołane.

§ 19. Przy pracy w porze nocnej należy teren pracy maszyny oświetlić, a maszynę zaopatrzyć w światła przednie i tylne.

§ 20. Operator maszyny jest obowiązany znać i posługiwać się podczas pracy sygnałami porozumiewawczymi, a przed uruchomieniem maszyny dać odpowiedni sygnał wzywający do usunięcia się poza obręb pracy tej maszyny.

§ 21. Wchodzenie i schodzenie ze stanowiska operatora powinno odbywać się po przeznaczonych do tego stopniach, schodkach, drabinkach itp. Stanie i siadanie na ramie, osiach, hakach sprzęgłowych, stopniach i innych częściach maszyn podczas ruchu jest zabronione.

§ 22. W razie stwierdzenia w czasie pracy uszkodzenia maszyny należy maszynę bezzwłocznie zatrzymać, zbadać przyczynę uszkodzeń i usunąć je. Wznawianie pracy maszyny bez usunięcia uszkodzenia jest zabronione.

§ 23. Zakład pracy eksploatujący sprzęt zmechanizowany i pomocniczy oraz urządzenia techniczne nie objęte dozorem technicznym powinien we własnym zakresie przeprowadzać kontrole bieżące i okresowe oraz dokonywać obciążań próbnych.

§ 24. Liczbę pracowników niezbędnych do obsługi sprzętu zmechanizowanego określa się w instrukcji

techniczno-ruchowej dla danej maszyny lub urządzenia.

§ 25. Operator maszyny powinien umieć udzielić pierwszej pomocy osobom porażonym prądem elektrycznym.

§ 26. Przy pracy spycharek, równiarek oraz poboczarek należy stosować następujące zasady:

1) przestawienie noża lemiesza, zdejmowanie lub jego nastawianie, a także inne cięższe roboty powinien wykonywać operator przy pomocy drugiego pracownika i tylko w czasie postoju maszyny,

2) środki dodawane do wody w chłodnicy, obniżające temperaturę zamarzania układu chłodniczego, należy stosować z zachowaniem ostrożności jak przy silniejszych truciznach,

3) podczas uzupełniania paliwa i smarów palenie papierosów i używanie światła z ogniem otwartym jest zabronione,

4) mechanizmy robocze i miejsce pracy maszyny po zmierzchu powinny być dostatecznie oświetlone, a równiarka zaopatrzona w światła przednie i tylne.

§ 27. Przy pracy spycharki na krawędzi nasypu wysuwanie lemiesza spycharki poza krawędź jest zabronione.

§ 28. 1. Używanie spycharek do pracy na wzniesieniu większym niż 25° lub przy spadku 35° jest zabronione. Przy pracy w terenie największe dopuszczalne pochylenie boczne spycharki nie może przekraczać 18° .

2. Na gruntach gliniastych, szczególnie przy większych spadkach, podczas deszczu i bezpośrednio po nim należy pracę spycharki przerwać.

§ 29. Przed przystąpieniem do wykonywania robót ziemnych przy użyciu zgarniarki należy ustalić cykl pracy i wytyczyć trasę jej drogi. Większe przeszkody, mogące spowodować uszkodzenie zgarniarki (głazy, pnie itp.), znajdujące się na wyznaczonym odcinku należy przed rozpoczęciem pracy usunąć ręcznie lub za pomocą spycharki z czołowo ustawionym lemieszem, zabezpieczając urządzenia instalacji podziemnych.

§ 30. 1. Przy pracy zgarniarki na nasypie w pobliżu skarpy odległość jej skrajni od krawędzi skarpy nie może być mniejsza niż 0,5 m.

2. Droga pracy zgarniarki powinna być zbliżona do linii prostej, a spadek podłużny nie może przekraczać 10° . Pochylenie poprzeczne zgarniarki nie może być większe niż 5—8%.

§ 31. 1. Przy szybkiej jeździe zgarniarki, szczególnie na zakrętach, skrzynię należy opuszczać nie niżej niż 35 cm nad terenem.

2. Przewożenie osób w skrzyniach zgarniarki jest zabronione.

3. Przy przewozie zgarniarki powyżej 10 km skrzynię zgarniarki należy przymocować do ramy. W czasie postoju skrzynia powinna być opuszczona.

§ 32. 1. Przebywanie w zasięgu łyżki koparki oraz na przestrzeni między skarpą wykopu a środkami transportowymi jest zabronione.

2. Na kabinie koparki w miejscu widocznym powinna być umieszczona tablica z napisem ostrzegawczym, że przebywanie w zasięgu pracy czerpaka koparki grozi śmiercią lub kalectwem.

§ 33. Wysokość odpajanej koparką przedsiębierną warstwy gruntu powinna być ustalona w ten sposób, aby czerpak (łyżka) koparki nie pozostawiał zwisów gruntu, groźących zasypaniem koparki.

§ 34. Ładowanie koparką gruntu na środki transportowe powinno odbywać się przez otwieranie czerpaka (łyżki) na niewielkiej wysokości nad dnem skrzyni. Przy ładowaniu materiałów kamienistych lub materiałów kamiennych należy czerpak (łyżkę) otwierać tuż nad dnem skrzyni ładunkowej, a po otwarciu powoli unosić do góry. Przy ładowaniu urobku na samochody czerpak (łyżka) nie może być przenoszony nad kabiną kierowcy, a kierowca jest obowiązany opuścić kabinę pojazdu.

§ 35. 1. Zmiana stanowiska koparki w czasie pracy powinna odbywać się przy czerpaku (łyżce) opróżnionym i opuszczonym do wysokości 1 m nad terenem oraz wysięgniku skierowanym w kierunku jazdy.

2. W przerwach pracy koparki lub po jej zakończeniu należy czerpak (łyżkę) opuścić na ziemię, podwozie zablokować, silniki i dopływ prądu wyłączyć, a kabinę operatora zamknąć.

§ 36. Przy zagęszczaniu gruntu ubijakami mechanicznymi (spalinowymi):

1) miejsce pracy ubijaka powinno być odgrodzone od otoczenia zaporami przenośnymi, a przebywanie osób postronnych w odległości mniejszej niż 5 m jest zabronione.

2) operator naciskając przycisk i włączając ubijak w czasie pracy powinien trzymać uchwyt rękami zgiętymi w łokciach, by zabezpieczyć się przed szarpnięciem w czasie skoku ubijaka.

3) należy kontrolować szczelność akumulatora, noszonego podczas pracy przez operatora na plecach,

4) zbliżanie się do ubijaka spalinowego z ogniem otwartym jest zabronione,

5) ubijak powinno obsługiwać dwóch pracowników pracujących na zmianę co pół godziny.

§ 37. Przy obsłudze ubijaków pneumatycznych należy zapewnić przestrzeganie wymagań określonych w § 36. Przy pracy tej nie wolno opierać się o ubijak, a otwory wylotowe powietrza nie mogą być skierowane w kierunku operatora.

§ 38. Przy obsłudze ubijaków elektrycznych należy przestrzegać, aby:

1) maszyna przed uruchomieniem była skontrolowana oraz wyposażona w sprawną ochronę przeciwporażeniową,

2) przewód doprowadzający prąd był zabezpieczony przed uszkodzeniem mechanicznym oraz nie był zbyt naciągnięty lub poskręcany.

§ 39. Zagęszczanie nasypów zespołami walców przyczepnych okółkowanych (w gładkich obręczach bądź ogumionych) należy wykonywać przy zachowaniu następujących zasad:

1) obsługa zespołu w czasie ruchu nie może opuszczać swych stanowisk,

2) w czasie wałowania dowożenie ziemi lub wykonywanie innych robót na wałowanym odcinku nasypu jest zabronione,

3) przetaczany walec powinien być odległy co najmniej 0,5 m od krawędzi nasypu,

4) w czasie suchej i wietrznej pogody zagęszczany nasyp powinien być skrapiany wodą.

§ 40. Szczotki mechaniczne, rotacyjne, przyczepne i samobieżne należy stosować przy czyszczeniu podbudowy i nawierzchni o znacznej spoiistości, po uprzednim ich zwilżeniu. W trakcie pracy szczotkę należy prowadzić w ten sposób, by wiatr unosił pył w kierunku od operatora.

§ 41. Do oczyszczania nawierzchni należy używać przede wszystkim zamiatarek próżniowych, szczególnie przy oczyszczaniu nawierzchni układanych w podmieszczeniach zamkniętych.

§ 42. Wytwarzanie masy betoniarką samobieżną powinno odbywać się przy zachowaniu następujących zasad:

1) na betoniarce należy umieścić napis ostrzegający przed zbliżeniem się do podniesionego kosza wysypowego i przebywaniem w zasięgu skrzyni rozdzielczej,

2) betoniarkę należy zaopatrzyć w urządzenia do sygnalizacji dźwiękowej do podawania odrębnych sygnałów przy ruchu posuwistym, przy podnoszeniu i opuszczaniu kosza oraz manipulacji wysięgnikiem i skrzynią rozdzielczą; z sygnałami tymi powinna być zapoznana cała obsługa zespołu maszyn do układania nawierzchni betonowej.

3) uderzanie kosza wysypowego różnymi przedmiotami w celu szybkiego jego opróżnienia jest zabronione,

4) stanowisko pracy operatora betoniarki samobieżnej powinno być umieszczone w sposób zapewniający najlepszą widoczność jej otoczenia,

5) zatrzymywanie ruchu betoniarki powinno następować dopiero po opuszczeniu kosza betoniarki,

6) oczyszczanie bębna jest dozwolone dopiero po całkowitym unieruchomieniu maszyny,

7) po oczyszczeniu bębna należy sprawdzić, czy nie pozostawiono w nim narzędzi lub innych przedmiotów.

§ 43. 1. Urządzenia zespołu do suszenia i otaczania kruszywa (otaczarki) powinny być posadowione na stabilnym fundamencie, wyposażone w sprawną ochronę przeciwporażeniową oraz w urządzenie odpylające.

2. Na zasobniku masy należy umieścić napis zabraniający przebywania i przechodzenia pod zasobnikiem.

3. W czasie pracy maszyny w nocy powinna być ona tak oświetlona, aby wszystkie jej elementy były widoczne.

§ 44. Zwilżanie wodą kół walca powinno być dokonywane za pomocą urządzenia uruchamianego i regulowanego ze stanowiska operatora. W razie konieczności ręcznego zwilżania, wykonujący je pracownik powinien iść z tyłu walca.

§ 45. 1. Przed rozpoczęciem pracy skraparki obsługa powinna natrzeć specjalną maścią ochronną twarz, szyję i ręce.

2. Przechyszczanie dyszy skraparki oraz węża doprowadzającego bitum należy wykonywać przy zamkniętym zaworze wylotowym skraparki. Przed odłączeniem węża od skraparki należy zamknąć zawór wylotowy przy pompie skraparki.

§ 46. 1. Stanowiska robocze kotłów do gotowania asfaltu powinny być przykryte daszkiem, a słupy drewniane podtrzymujące zadaszenie obite blachą.

2. Dozowanie składników do kotła należy wykonywać małymi porcjami.

3. W wypadku zapalenia się masy w kotle należy wygarnąć ogień z paleniska lub zamknąć palnik podgrzewacza i zamknąć szczelnie kocioł. Używanie wody do gaszenia jest zabronione.

§ 47. Remont i generalne czyszczenie remontera drogowego i poszczególnych jego zespołów (jak agregatu silnika, przewodów) może być wykonywane wy-

łącznie pod nadzorem osoby wyznaczonej przez kierownictwo techniczne zakładu pracy.

§ 48. Czynności produkcyjne remonterem drogowym należy wykonywać zgodnie z wymaganiami obowiązującymi przy obsłudze spryskarek, spryskiwaniu nawierzchni bitumem, transporcie masy bitumicznej.

§ 49. Przy pracy palnikami należy przestrzegać zasady, że w momencie zapalenia operator powinien stać z tyłu palnika. Teren pracy remontera drogowego powinien być dokładnie odgradzony od terenu robót prowadzonych przez innych pracowników oraz niedostępny dla osób postronnych.

§ 50. Remonter drogowy powinien być wyposażony w instrukcję obsługi poszczególnych agregatów oraz książkę kontroli ruchu.

§ 51. 1. Przy robotach kafarowych należy:

1) sprawdzić dokładnie gotowość urządzeń do pracy,

2) zasygnalizować rozpoczęcie działania kafara, aby obsługa zajęła swoje stanowisko,

3) sprawdzić przymocowanie węża do młota (baby),

4) przy podnoszeniu pali linę stalową przerzuconą przez blok górny zamocować również w dolnej części kafara,

5) przed przesuwaniem kafara zamknąć przewody,

6) z pomostów roboczych kafara uprzętnąć wszystkie narzędzia,

7) przy przesuwaniu kafara młot opuścić do najniższego położenia i zabezpieczyć drażkami,

8) przy przesuwaniu kafara (wysokości poniżej 10 m) stosować linki odciągowe,

9) w razie uszkodzenia liny lub pęknięcia drutów niezwłocznie spowodować ich wymianę na nową,

10) części maszyn będące w ruchu, zwłaszcza koła zębate, zabezpieczyć osłonami i siatką.

2. Przy obsłudze kotłów parowych lub sprężarek związanych z kafarem należy przestrzegać przepisów bezpieczeństwa dotyczących tych urządzeń oraz poddawać je okresowym badaniom przez organy dozoru technicznego.

3. Kafarowy — grupowy jest obowiązany czuwać nad stanem sprzętu, dobrym zakotwiczeniem pontonów (barki) w czasie pracy na wodzie, a po zakończeniu pracy dopilnować odpowiedniego zabezpieczenia, tj. opuszczenia młota w dół i zamocowania go na prowadnicach kafara lub oparcia na wbitym palu.

§ 52. Przy stosowaniu kafarów elektrycznych lub spalinowych należy:

1) sprawdzić, czy wciągarki (windy) odpowiadają warunkom ich nośności, czy mają bezpieczniki przy silnikach oraz czy koła i inne ruchome części są odpowiednio zabezpieczone,

2) zabezpieczyć wciągarki przed uruchomieniem przez osoby niepowołane,

3) sprawdzać elementy ram kafara,

4) szczelnie układać deski pomostów i sprawdzić stan ich oporęczowania.

§ 53. Ładowanie maszyn drogowych na środki transportowe i wyładowanie z nich powinno odbywać się z rampy czołowej, a środek transportowy powinien być zabezpieczony przed samoczynnym przesunięciem się.

§ 54. Przy wciąganiu sprzętu ciężkiego na środki transportowe za pomocą wciągarek i lin obsługa nie

powinna znajdować się w pobliżu naciągniętej liny lub osi jej przedłużenia ani za wciąganiem sprzętem.

§ 55. 1. Przewożone maszyny drogowe powinny być konwojowane przez operatorów lub pracowników zapoznanych dokładnie z daną maszyną i zaopatrzonych w materiały i narzędzia do ewentualnej naprawy umocowań i zabezpieczeń.

2. Pracownicy wyznaczeni do konwojowania maszyn drogowych kolejną powinni być uprzednio zapoznani z bezpiecznym zachowaniem się na torach i w pociągach.

Rozdział 4

Składowanie materiałów.

§ 56. 1. Kamień łamany, kostkę i brukowiec obrobiony o wymiarach do 25 cm należy składać w przyzmy jak kruszywo lub w stosy o ścianach pionowych nie wyższych niż 1 m.

2. Klinkier należy układać w kozły rąbem, z zastosowaniem wiązania spoin. Ilość klinkieru w kozle powinna wynosić około 250 sztuk, wysokość kozła do 1,6 m.

3. Kruszywo (piasek, żwir, grys i tłuczeń) należy składować w przyzmy regularne o skarpach odpowiadających stokowi naturalnemu.

§ 57. Między przyzmy składowanych materiałów należy pozostawić przejścia i przejazdy dostosowane pod względem szerokości do rodzaju używanych środków transportowych.

§ 58. 1. Drewno okrągłe należy układać w stosy na poprzecznych podkładach zabezpieczone przed przesuwaniem się.

2. Drewno tarte należy układać w stosy o ścianach pionowych, a poszczególne warstwy przedzielać podkładkami. Dopuszczalna wysokość stosu zależy od jego szerokości; przy szerokości 3,5 m wysokość nie powinna przekraczać 7 m, przy szerokości 2,5 m — 5 m, przy szerokości 1,5 m — 4 m, a przy szerokościach węższych — do 3 m.

§ 59. Płyty kamienne i betonowe należy układać pionowo w stosy nie wyższe niż 1 m z lekkim pochyleniem, zabezpieczone przed upadkiem.

§ 60. 1. Beczki wypełnione cieczami, jak np. olejem, naftą itp., należy magazynować w pozycji leżącej korkami do góry, przestrzegając, aby w jednym stosie nie było więcej niż trzy warstwy beczek. Skrajne beczki w każdej warstwie powinny być zaklinowane z obu stron, natomiast między warstwami należy stosować przekładki. Beczki z benzyną należy magazynować w jednej warstwie.

2. Miejsce składowania beczek z materiałami łatwo palnymi należy oznakować tablicami ostrzegawczymi.

3. Beczki wypełnione materiałem stałym lub sypkim należy magazynować w pozycji stojącej.

4. Preparaty używane do skrapiania betonu należy przechowywać w naczyniach szczelnie zamkniętych, w wyodrębnionych pomieszczeniach, przy zachowaniu przepisów obowiązujących dla materiałów trujących i łatwo palnych.

§ 61. Przechowywanie wapna, cementu luzem i materiałów pyłących w pomieszczeniach, w których stale przebywają ludzie, jest zabronione.

§ 62. Przy przechowywaniu materiałów pyłących, opakowanych w worki (cement, wypełniacze do mas

bitumicznych, wapno hydratyzowane, chlorek wapnia), worki należy układać w stopy nie przekraczające 10 warstw, zachowując minimalne odległości między stosami — 0,75 m, a między stosem i ścianą — 0,60 m. Worków uszkodzonych nie należy układać w stopy, a zawartość ich powinna być przesypana do skrzyń szczelnie zamykanych lub worków zapasowych.

Rozdział 5

Roboty ziemne.

§ 63. Jeżeli posiadana dokumentacja projektowa nie określa nachylenia skarp przy robotach ziemnych, dopuszcza się następujące nachylenia:

- 1) w gruncie piaszczystym 1:2,
- 2) w ziemi urodzajnej 1:1,5,
- 3) w gruncie gliniastym i ilastym od 1:1,5 do 1:1,25,
- 4) w gruncie kamienistym od 1:1,5 do 1:1,
- 5) w skale od 1:0,5 do 1:0,15.

§ 64. 1. Przed rozpoczęciem pracy oraz po deszczu i mrozie należy sprawdzić stan skarp wykonanych wykopów, ustalić miejsca zagrożone i usunąć ewentualne niebezpieczeństwo.

2. Kamienie grożące stoczeniem się po skarpach należy strącać z zachowaniem wszelkich środków bezpieczeństwa.

3. Poniżej poziomu skarpy, na której odbywa się praca, nie powinny znajdować się osoby postronne.

§ 65. 1. Podbieranie ziemi od spodu skarpy wykopu jest zabronione.

2. Rozszerzanie wykopu powinno odbywać się przez odspajanie gruntu warstwami, poczynając od góry.

§ 66. 1. Przy przewożeniu ziemi wózkami, samochodami itp. należy zachować między stopą wykopu a środkami transportowymi odległość co najmniej równą klinowi odłamu.

2. Środki transportowe powinny być rozstawione w odstępach co najmniej 1,5 m.

§ 67. Przy wykonywaniu wykopów i nasypów pracownicy powinni być rozstawieni w sposób wykluczający wzajemne okaleczenie się narzędziami pracy.

§ 68. W razie pozostawienia ziemi z wykopu na miejscu należy odkład ziemi formować w sposób zabezpieczający przed obsuwaniem się skarpy. Stopa odkładanej przyzmy ziemi powinna być odsunięta od krawędzi wykopu co najmniej 1 m, gdy ściany wykopu są obudowane, a obudowa obliczona na to obciążenie, oraz poza granicą klina odłamu, jeżeli ściany wykopu nie są umocnione.

§ 69. 1. Przy wykopach wąskoprzestrzennych (fundamenty pod instalacje) o ścianach pionowych lub ze skarpami o nachyleniu większym niż naturalny kąt stoku i głębszych niż 1 m ściany wykopu należy odpowiednio obudować. Obowiązek obudowy nie dotyczy gruntów skalistych głębokości 2 m.

2. Obudowa lub rozparcie wykopu powinny postępować jednocześnie z jego pogłębianiem.

§ 70. Wykopy wykonane w gruncie wodno-nośnym należy po zewnętrznej stronie ścian obudowy odpowiednio zabezpieczyć.

§ 71. 1. Przy głębokościach rowu lub wykopu mniejszych od 1,75 m można stosować obudowę wykopów z bali pionowych, przy większych głębokościach tylko z bali poziomych.

2. Odeskowanie ażurowe ścian wykopów można stosować tylko w gruntach zwartych; odeskowania tego nie wolno stosować w okresie zimowym.

3. Wymienienie lub usunięcie obudowy może być dokonane tylko na polecenie lub za zgodą odpowiedzialnego pracownika nadzoru technicznego i zawsze pod dozorem wykwalifikowanego pracownika.

§ 72. Wykopy w gruncie zamrożonym można wykonywać bez obudowy tylko do głębokości przemarznięcia, poniżej tej głębokości wykop powinien być obudowany.

§ 73. Ziemia wydobywana z wykopów w gruncie zamrożonym powinna być układana w odległości nie mniejszej niż 1 m od krawędzi wykopu w sposób uniemożliwiający stoczenie się jej do wykopu. Ręczny przerzut brył zamrożonych, uprzednio nie rozdrabnianych, jest zabroniony.

§ 74. 1. Przy wykonywaniu wykopów wąskoprzestrzennych koparką obudowa ich powinna odbywać się wyłącznie z zabezpieczonej części wykopu.

2. Jeżeli wykop osiągnie głębokość większą niż 1 m od poziomu terenu, należy wykonać bezpieczne zejście (wyjście) dla pracowników.

3. Odległość między zejściami (wejściami) do wykopu nie powinna przekraczać 20 m.

4. Schodzenie do wykopu i wychodzenie z niego po rozporach oraz posługiwanie się urządzeniami służącymi do wydobywania urobku do przewozu pracowników jest zabronione.

§ 75. 1. Przy wykonywaniu robót ziemnych koparka powinna być ustawiona w odległości co najmniej 0,60 m poza klinem odłamu dla danej kategorii gruntu.

2. Przebywanie osób pomiędzy ścianą wykopu a koparką, nawet w czasie jej postoju, jest zabronione.

§ 76. Posługiwanie się przez pracowników przy wchodzeniu lub wychodzeniu z wykopu urządzeniami służącymi do wydobywania ziemi jest zabronione.

§ 77. 1. Przez rowy powinny być przerzucone kładki o szerokości nie mniejszej niż 0,80 m i grubości co najmniej 36 mm.

2. Kładki powinny być wyposażone w obustronne poręcze wysokości 1,1 m, bortnice wypełnione częściowo lub całkowicie oraz w deski krawężnikowe o wysokości 0,15 m.

§ 78. Ścinanie, obalanie i karczowanie drzew znajdujących się na terenie wykonywania robót ziemnych należy wykonywać zgodnie z przepisami w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pozyskiwaniu drewna.

§ 79. W czasie gołoledzi kładki i pomosty przerzutowe powinny być oczyszczane z lodu i śniegu oraz posypywane piaskiem. Szczelble drabin do schodzenia do wykopów powinny być również oczyszczone z lodu.

Rozdział 6

Roboty palowe.

§ 80. Przy wbijaniu pali drewnianych, żelbetowych itp. należy zapewnić:

1) dostarczenie zespołowi wykonującemu roboty sprzętu i narzędzi właściwego typu i w należytym stanie,

2) poinformowanie załogi o bezpiecznych zasadach wykonywania robót,

3) zabezpieczenie miejsca pracy przed usuwaniem się skarp,

4) utrzymanie porządku w miejscu pracy.

§ 81. Jeżeli pale wbijane są z pontonów (barek), należy zapewnić:

1) uszczelnienie pontonów (barek) i wyposażenie ich w mocny pomost oraz poręczę,

2) zaopatrzenie każdego zespołu pływającego w dostateczną ilość wiosel, bosaków oraz przynajmniej jedno koło ratunkowe z linką,

3) łódź osobową z wiosłami i hakim ratunkowym z linką przy każdej jednostce pływającej.

§ 82. Przy wyciąganiu pali za pomocą kafara oraz wyciąganiu urządzeń pływających za pomocą urządzeń dźwigniowych należy:

1) zapewnić barkom kafarowym odpowiednią przeciwwagę,

2) sprządzić prowadnicę kafara i w razie potrzeby wzmocnić ją ramą kafarową przymocowaną do barki (pontonu) linami stalowymi,

3) sprawdzić w wyciągarkach zapadki i koła zapadkowe,

4) przymocować liny do wyciąganych pali,

5) nie dopuścić do przeciążenia wciągarek, lin i haków, a w razie trudności przy wyciąganiu pali zastosować środki zapobiegające przeciążeniu,

6) na każdej jednostce pływającej zatrudnić przeszkolonego ratownika.

§ 83. Jeżeli pale są wbijane z pomostów stałych, należy sprawdzić ich wytrzymałość przy przesuwaniu kafara i zachować odpowiednią ostrożność. Przy przesuwaniu kafara młot (baba) powinien znajdować się na dole, odpowiednio zabezpieczony. Po przesunięciu na miejsce wbijania nowego pala kafar powinien być na nowo przymocowany do stałych części pomostu.

Rozdział 7

Ręczna obróbka kamienia, płytowanie i obsługa kruszarek.

§ 84. 1. Przy płytowaniu lub ręcznej obróbce kamienia należy rozstawić pracowników w odległości co najmniej 5 m, a w razie konieczności stosowania mniejszych odległości pracowników należy rozstawić plecami do siebie lub odgrodzić szczelnymi ekranami ochronnymi.

2. Wymagania określone w ust. 1 powinny być spełnione również przy płytowaniu lub ręcznej obróbce kamienia w pobliżu dróg i ścieżek, na których odbywa się ruch osób postronnych.

§ 85. Przy podawaniu materiałów kamiennych należy obudować pomostem lej kruszarki, a pomost zabezpieczyć poręczami w wysokości 1,1 m i deskami krawężnikowymi o wysokości 0,15 m.

§ 86. 1. Kruszarka powinna być wyposażona w urządzenie zabezpieczające pracowników przed wyrzuceniem kamienia wkładanego do leja.

2. Materiał kamienny wkładany do kruszarki należy w miarę możliwości zwilżać wodą.

3. Podczas pracy kruszarki wpychanie do leja lub wyjmowanie z niego kamieni jest zabronione.

4. Przebywanie w bezpośrednim sąsiedztwie zespołu kruszarki osób nie należących do obsługi tego zespołu jest zabronione.

Rozdział 8

Roboty nawierzchniowe.

§ 87. Pracownicy zatrudnieni przy budowie dróg i ulic powinni ustawiać się twarzą do siebie bądź w kierunku zbliżających się maszyn lub środków transportowych. Odległość pomiędzy pracownikami przy pracy oskardem, dragiem i innymi narzędziami udarowymi powinna wynosić co najmniej 1,5 m.

§ 88. Jeżeli oprócz robót wykonywanych maszynami są prowadzone roboty ręczne, należy miejsca robót ręcznych odgraniczyć barierami.

§ 89. Na terenie pracy walca lub równiarki mogą przebywać wyłącznie pracownicy wyrównujący profil.

§ 90. 1. Rozładunek dowożonego materiału na podsypkę należy prowadzić w sposób nie wymagający przerzucania podsypki na większą odległość niż 4 m oraz pozwalający na utrzymanie pomiędzy pracownikami odległości co najmniej 1,5 m.

2. Przy dźwiganiu krawężników ulicznych należy używać kleszczy.

§ 91. Ciężar ubijaka (taranika) używanego przy ubijaniu bruku przez pojedynczego pracownika nie powinien przekraczać 25—35 kg.

Nawierzchnie klinkierowe.

§ 92. Przy wałowaniu ułożonego klinkieru przebywanie pracowników nie zatrudnionych przy tych robotach jest zabronione.

§ 93. Wypełnianie spoin masą zalewową można wykonywać tylko przy suchej nawierzchni przy użyciu naczyń i narzędzi chroniących przed rozlewaniem bitumu. Naczynia do rozlewania masy asfaltowej powinny mieć uchwyty izolowane cieplnie.

§ 94. Do przenoszenia klinkieru z koźłów na pobocze drogi należy wykorzystywać przenośniki rolkowe ustawione w poprzek nawierzchni i odpowiednio nachylone.

§ 95. Mechaniczne zagęszczanie masy betonowej za pomocą wykańczarki powinno odbywać się przy zachowaniu następujących zasad:

1) maszyna powinna być zaopatrzona w wyróżniający się sygnał dźwiękowy do ostrzegania pracowników rozścielających i ręcznie poprawiających wykończenie nawierzchni,

2) na pomoście maszyny w czasie pracy może przebywać tylko obsługa,

3) poprawianie ręczne betonu w bezpośrednim sąsiedztwie pracującej maszyny jest zabronione.

§ 96. Przy stosowaniu wykańczarek wibracyjnych o napędzie elektrycznym należy przestrzegać, aby:

1) obudowy wibratorów były wyposażone w sprawne urządzenia przeciwporażeniowe,

2) przewód zasilający w energię elektryczną był chroniony przed uszkodzeniem mechanicznym, a każdy wibrator miał własny wyłącznik,

3) przed uruchomieniem wibratorów były osłonięte ich mimośrodowo.

§ 97. Zalewanie szczelin nawierzchni betonowej masą bitumiczną powinno odbywać się za pomocą naczynia zabezpieczającego przed oparzeniem i przyskaniem bitumu.

§ 98. Czynności mieszania i czerpania chlorku wapnia należy wykonywać przy użyciu łopatek lub czerpaków na długich trzonkach.

§ 99. Zbliżanie się z zapalonym papierosem lub otwartym ogniem do pracowników skrapiających nawierzchnię drogi bitumem płynnym jest zabronione.

§ 100. 1. Przy wykonywaniu nawierzchni bitumicznych na odcinkach ulic zabudowanych teren wykonywanych robót, zwłaszcza na którym świeżo ułożono asfalt lany, należy zabezpieczyć przed dostępem osób postronnych.

2. Przy wykonywaniu nawierzchni bitumicznej, szczególnie przy układaniu asfaltu lanego, należy zabezpieczyć pracowników przed poparzeniem.

§ 101. Przy pracach związanych z przelewaniem i przenoszeniem gorących płynów należy wszędzie tam, gdzie rodzaj wykonywanej nawierzchni pozwala, stosować skraparki (kotły z rozpryskiwaczami).

§ 102. Przy wałowaniu nawierzchni asfaltobetonowej należy zapewnić, aby granice terenu ruchu pracowników zatrudnionych przy układaniu nawierzchni i terenu pracy walca nie były przekraczane.

§ 103. Wykonywanie robót konserwacyjnych bez przerywania ruchu na drodze jest dopuszczalne najwyżej na połowie szerokości jezdni, a pracownicy wykonujący te roboty powinni być zwrócenii twarzą w kierunku nadjeżdżających pojazdów.

Rozdział 9

Wymagania higienicznosanitarne.

§ 104. 1. Kierownictwo jednostki wykonującej roboty drogowe jest obowiązane do zapewnienia pracownikom odpowiednich warunków higienicznosanitarnych.

2. Przy robotach trwających krócej niż 1 tydzień dla grup poniżej 10 osób urządzenia higienicznosanitarne mogą być ograniczone do pomieszczenia do przebierania się pracowników, punktu z wodą bieżącą do mycia oraz położonego w pobliżu ustępu.

3. Dla grup powyżej 10 osób oraz dla robót trwających dłużej niż 1 tydzień należy przygotować schroniska przevożne lub stałe.

§ 105. 1. Schroniska, o których mowa w § 104 ust. 3, powinny być wyposażone w urządzenia do ogrzewania się, podgrzewania posiłków, suszenia odzieży i urządzenia do mycia się.

2. Schronisko powinno być wyposażone w stół, krzesła (stołki) oraz apteczkę ze środkami pierwszej pomocy.

3. W schronisku powinien być wywieszony regulamin pracy, wskazówki dotyczące udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, adresy i telefony pogotowia ratunkowego, MO i straży pożarnej.

Rozdział 10

Przepisy końcowe.

§ 106. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1973 r.

Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska:
J. Kusiak

8.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI TERENOWEJ I OCHRONY ŚRODOWISKA

z dnia 6 października 1973 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy konserwacji kanałów
miejskiej sieci kanalizacyjnej.

(Dziennik Ustaw z dnia 17 listopada 1973 r. Nr 45, poz. 269)

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy robotach związanych z konserwacją kanałów miejskiej sieci kanalizacyjnej.

§ 2. Przy robotach w kanałach mogą być zatrudnieni wyłącznie pracownicy, którzy:

- 1) ukończyli 18 lat życia,
- 2) posiadają odpowiednie przeszkolenie zawodowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy,
- 3) uzyskali świadectwo lekarskie o dopuszczeniu do wykonywania tego rodzaju pracy.

§ 3. Przewóz pracowników na miejsce pracy oraz załadunek narzędzi i materiałów potrzebnych do pracy w kanale powinny odbywać się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

§ 4. 1. Sprzęt ochronny, w szczególności linki, szelki, aparaty izolujące, lampy bezpieczeństwa lub inne aparaty sygnalizacyjne i dźwiękowe, oraz narzędzia powinny być utrzymane w stanie pełnej sprawności technicznej.

2. Majster (brygadzysta) powinien dokonywać każdego dnia przed rozpoczęciem pracy sprawdzenia sprawności sprzętu i narzędzi wymienionych w ust. 1.

3. Pracownik jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić majstra (brygadzystę) o wszelkich zauważonych usterkach narzędzi i sprzętu używanego przy pracy w kanale.

4. Przeprowadzanie w kanale naprawy narzędzi lub sprzętu oraz zabieranie do kanału przedmiotów zbędnych lub tarasujących przejście jest zabronione.

Rozdział 2

Praca w kanałach.

§ 5. 1. W razie prowadzenia robót na ulicach i drogach publicznych stanowisko pracy należy oznaczyć zgodnie z przepisami o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych, a pracownicy wykonujący czynności na jezdni powinni być ubrani w kamizelki ochronne koloru pomarańczowego.

2. Do podnoszenia pokryw włazowych należy używać tylko specjalnych haków lub innych podnośników przeznaczonych do tego celu, wykonanych z materiału nie iskrzącego.

3. Przed wejściem do włazu należy przewietrzyć kanał (studzienkę) zdejmując pokrywy włazowe w dwóch skrajnych studniach na danym odcinku pracy. Pokrywy włazowe na zawiasach należy zabezpieczyć przed samoczynnym zamknięciem. Przewietrzanie kanału powinno trwać co najmniej 15 minut.

4. Po przewietrzeniu kanału (studzienki) należy sprawdzić obecność gazów za pomocą lampy bezpieczeństwa lub innej aparatury sygnalizacyjnej. W razie stwierdzenia obecności gazów wejście do kanału jest zabronione.

5. W czasie pracy w kanale (studziencie) otwór włazowy należy zabezpieczyć ażurową pokrywą.

§ 6. Podczas pracy w kanale (studziencie) należy zachować szczególną ostrożność i w razie zaobserwowania lub zasygnalizowania przez aparaturę napływu ścieków szkodliwych dla zdrowia — natychmiast opuścić miejsce zagrożenia.

§ 7. 1. Grupa pracowników wyznaczona do pracy w kanale powinna składać się co najmniej z 4 osób.

2. Pracownik schodzący do kanału powinien mieć szelki bezpieczeństwa i być ubezpieczony przez pracownika czuwającego nad włazem linką przymocowaną do stałego punktu.

3. Do kanału powinno wejść co najmniej dwóch pracowników, pozostali zaś powinni czuwać nad ich bezpieczeństwem na zewnątrz kanału, przy otwartych włazach.

§ 8. 1. Pracownicy czuwający przy włazach otwartych są obowiązani znać nazwiska pracowników przebywających w kanale i mieć w pogotowiu:

1) sprzęt ratowniczy i zabezpieczający, zapewniający bezpieczne wejście do strefy zagrożonej i udzielenie pomocy zagrożonym.

2) elektryczną lampę akumulatorową,

3) apteczkę podręczną,

4) sprzęt umożliwiający ewakuację poszkodowanego z kanału (szelki, pasy, linki itp.).

2. W czasie wykonywania pracy w kanale pracownikom czuwającym przy włazach otwartych nie wolno opuszczać swego stanowiska. Oddalenie się pracowników czuwających przy włazie jest dozwolone dopiero po wyjściu z kanału wszystkich pracowników danej grupy.

3. W celu utrzymania stałego kontaktu z pracującymi w kanale czuwający przy włazach powinni co pewien czas porozumiewać się z nimi za pomocą umówionych sygnałów.

4. W razie braku sygnałów od pracowników pracujących w kanale jeden z pracowników czuwających przy włazie ma obowiązek natychmiast wejść do kanału, korzystając ze sprzętu ratowniczego i zabezpieczającego, w celu udzielenia ewentualnej pomocy.

5. W razie stwierdzenia wypadku w kanale pra-

cownicy czuwający przy włazach są obowiązani natychmiast wydstać poszkodowanych z kanału, korzystając ze sprzętu umożliwiającego ewakuację, a następnie udzielić im doraźnej pomocy i wezwać pogotowie lekarskie.

§ 9. Grupa pracowników przez cały czas przebywania w kanale powinna mieć przy sobie włączoną lampę bezpieczeństwa lub czynny aparat wykrywający obecność gazów szkodliwych dla zdrowia.

§ 10. Zakład pracy jest obowiązany wydawać dodatkowe instrukcje uwzględniające specyficzne warunki danej pracy przy robotach trudnych i niebezpiecznych przewidzianych do wykonania w kanale.

§ 11. 1. Do oświetlenia kanału należy używać hermetycznie zamkniętych elektrycznych lamp akumulatorowych o napięciu do 24 V lub bateryjnych laterek kieszonkowych. Ponadto jest dozwolone stosowanie oświetlenia zasilanego z sieci elektrycznej o napięciu nie przekraczającym 12 V.

2. Podczas pracy w kanale (studziencie) używanie otwartego ognia jest zabronione.

§ 12. W razie zbliżania się burzy lub ulewnego deszczu pracownicy czuwający przy włazach powinni wezwać pracujących w kanale do opuszczenia go.

§ 13. Praca w kanałach, do których są tłoczone ścieki przez pompownie, jest dozwolona po uprzednim uzgodnieniu z kierownictwem pompowni warunków zapewniających bezpieczeństwo pracownika.

Rozdział 3

Wymagania higienicznosanitarne.

§ 14. 1. Pracownikom zatrudnionym przy pracach w kanałach należy zapewnić w zakładzie pracy pomieszczenia higienicznosanitarne, a w szczególności szatnię przepustową na czystą i brudną odzież, umywalnię i natryski oraz suszarnię odzieży i obuwia.

2. Po zakończeniu dnia roboczego pracownicy grup roboczych są obowiązani skorzystać z urządzeń wymienionych w ust. 1.

§ 15. Grupy robocze powinny być wyposażone w apteczki obsługiwane przez pracowników przeszkolonych w udzielaniu pierwszej pomocy w razie wypadku.

Rozdział 4

Przepisy końcowe.

§ 16. Zakład pracy jest obowiązany opracować instrukcję bezpiecznej obsługi sprzętu specjalnego używanego przy pracach konserwacyjnych w kanałach, uwzględniającą specyficzne warunki pracy.

§ 17. W ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia zakłady pracy opracują szczegółowe instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy uwzględniające warunki lokalne danego zakładu i posiadany sprzęt.

§ 18. Traci moc zarządzenie nr 17 Ministra Gospodarki Komunalnej z 14 czerwca 1965 r. w sprawie wytycznych bezpieczeństwa i higieny pracy dla pracowników zatrudnionych w kanałach miejskich (Dz. Urz. MGK nr 10, poz. 54).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1973 r.

Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska:
J. Kusiak

9.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI TERENOWEJ
I OCHRONY ŚRODOWISKA**

z dnia 22 października 1973 r.

**w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy
w miejskich ogrodach zoologicznych.***(Dziennik Ustaw z dnia 17 listopada 1973 r. Nr 45, poz. 270)*

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy wstępne.**

§ 1. Rozporządzenie ustala warunki bezpieczeństwa i higieny pracy w miejskich ogrodach zoologicznych, zwanych dalej „ogrodami”.

§ 2. Przy pracach w ogrodzie może być zatrudniony wyłącznie pracownik, który:

- 1) posiada wymagane kwalifikacje dla danego stanowiska,
- 2) uzyskał orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu do określonej pracy.

§ 3. Nie wolno zatrudniać pracownika na stanowisku pracy bez wstępnego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Rozdział 2**Bezpieczeństwo przy obsłudze pomieszczeń
dla zwierząt.**

§ 4. Pomieszczenia dla zwierząt i znajdujące się w nich urządzenia powinny być zawsze w pełnej sprawności technicznej. Szczególną uwagę należy zwracać na pełną sprawność techniczną urządzeń ochronnych w okresie zimowym.

§ 5. Wejścia do pomieszczeń dla zwierząt przeznaczone dla obsługi powinny być wykonane w sposób umożliwiający wygodne wejście i szybkie wyjście pracownika bez jego zagrożenia ze strony zwierząt znajdujących się w tym pomieszczeniu. W pomieszczeniach dla zwierząt niebezpiecznych drzwi, furtki itp. powinny otwierać się na zewnątrz.

§ 6. 1. Zamknięcia do pomieszczeń dla zwierząt powinny być wykonane w sposób umożliwiający w każdej chwili łatwe ich otwarcie zarówno z zewnątrz, jak i od wewnątrz.

2. Przy wchodzeniu i wychodzeniu z pomieszczeń dla zwierząt należy przestrzegać zasady zamykania pomieszczeń na klucz lub inny zainstalowany zamek.

3. Wskazane jest stosowanie w pomieszczeniach dla zwierząt na poszczególnych oddziałach zamków ujednoliconych.

4. Klódki, zamki i klucze od pomieszczeń dla zwierząt powinny być zaopatrzone w numery lub oznaczone w inny sposób, umożliwiające w razie potrzeby szybkie znalezienie właściwego klucza. Niezależnie od kluczy używanych przez pracowników działu hodowlanego, pełny komplet kluczy powinien znajdować się w łatwo dostępnym miejscu w biurze kierownictwa ogrodu. Klucze do pomieszczeń dla zwie-

rząt szczególnie niebezpiecznych powinny być udostępniane tylko upoważnionym pracownikom.

§ 7. 1. Dźwignie, linki szybrów itp. urządzenia w pomieszczeniach dla zwierząt, a zwłaszcza w pomieszczeniach dla ssaków naczelnych, niedźwiedziowatych i kotowatych, powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający zwierzętom dostęp do nich.

2. Znajdujące się na zewnątrz pomieszczeń uchwyty, cięgła itp. urządzenia powinny być malowane różnymi kolorami tak, aby z daleka można było stwierdzić, czy znajdują się one w położeniu zamkniętym, czy otwartym.

§ 8. Poza godzinami otwarcia ogrodu dla zwiedzających i czasem pracy pracowników wszystkie wejścia z wyjątkiem wejść dyżurnych powinny być zamknięte, a klucze od nich oraz klucze od poszczególnych pomieszczeń dla zwierząt powinny być przechowywane przez pracownika dozoruującego.

§ 9. 1. Pomieszczenia dla zwierząt szczególnie niebezpiecznych powinny być zaopatrzone dodatkowo w niezbędne zabezpieczenia, zarówno od strony pracowników obsługujących dane pomieszczenie, jak i od strony zwiedzających. Przy wejściu do tych pomieszczeń powinny być umieszczone odpowiednie tablice z napisami ostrzegawczymi.

2. Pomieszczenia dla zwierząt, a w szczególności pomieszczenia dostępne dla zwiedzających, powinny być wyposażone w instalację wodociągową i kanalizacyjną, a ścieki z nich odprowadzane do sieci miejskiej.

§ 10. Akwaria ogrzewane grzałkami elektrycznymi, w których napięcie prądu przekracza 24 V, powinny być uziemione. Podczas pracy wewnątrz tych akwariów zainstalowane w nich urządzenia elektryczne powinny być wyłączone.

§ 11. Na terenie poszczególnych pawilonów i pomieszczeń dla zwierząt powinny znajdować się schematy przewodów elektrycznych, wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania z dokładnym oznaczeniem miejsc zaworów zamykających i otwierających.

§ 12. 1. Roboty budowlano-montażowe, porządkowe itp. w pomieszczeniach dla zwierząt lub w bezpośredniej ich bliskości mogą być wykonywane dopiero po usunięciu zwierząt z tych pomieszczeń przez pracowników działu hodowlanego.

2. Roboty budowlano-montażowe, niezależnie od ich charakteru (inwestycyjne, remontowe lub konserwacyjne), prowadzone w pomieszczeniach, obok których znajdują się zwierzęta niebezpieczne, należy wykonywać wyłącznie pod nadzorem pracownika działu hodowlanego.

3. Teren, na którym są wykonywane roboty budowlane, remontowe lub montażowe, powinien być ogrodzony i odpowiednio oznaczony.

Rozdział 3

Obsługa zwierząt.

§ 13. Przebywanie na terenie ogrodu pracowników znajdujących się w stanie nietrzeźwym jest zabronione.

§ 14. 1. Przy pracach na terenie ogrodu, w szczególności przy obsłudze zwierząt, należy unikać w miarę możliwości wchodzenia do pomieszczeń dla zwierząt nawet mało niebezpiecznych, w czasie obecności tych zwierząt w pomieszczeniach, a niezbędne przebywanie w nich ograniczyć do minimum. Wykonywanie prac w pomieszczeniach w obecności zwierząt stwarzających zagrożenie jest dopuszczalne tylko w szczególnych wypadkach przy odpowiednim zabezpieczeniu i w obecności pracownika ubezpieczającego.

2. W godzinach otwarcia ogrodu dla zwiedzających wchodzenie bez koniecznej potrzeby pracowników ogrodu na teren wybiegów w obecności zwierząt, przechodzenie przez bariery, wchodzenie do fos ochronnych i innych miejsc niedostępnych dla publiczności jest zabronione.

§ 15. 1. Pracownicy działu hodowlanego ogrodu powinni być zaznajomieni z biologią gatunków zwierząt dzikich znajdujących się w ogrodzie, zwłaszcza tych, przy których aktualnie pracują. Pracownicy ci powinni być także poinformowani o indywidualnym charakterze poszczególnych osobników zwierząt.

2. Przy obsłudze zwierząt nowo sprowadzonych do ogrodu, których indywidualne cechy nie są znane, należy zachowywać szczególną ostrożność.

§ 16. 1. Prace przy obsłudze zwierząt szczególnie trudne lub niebezpieczne, np. przy transporcie czy łączeniu par, powinny być wykonywane przez pracowników odpowiednio wykwalifikowanych, doświadczonych oraz pod nadzorem przedstawiciela kierownictwa ogrodu.

2. Praca przy obsłudze zwierząt szczególnie niebezpiecznych (np. ssaków drapieżnych, ssaków kopytnych, gadów jadowitych) powinna być wykonywana przez co najmniej dwóch pracowników, z których jeden wykonuje daną czynność, drugi zaś spełnia rolę osoby ubezpieczającej. Wykonywanie czynności można rozpocząć dopiero po przepędzeniu zwierzęcia do sąsiedniego pomieszczenia.

3. W poszczególnych oddziałach działu hodowlanego powinny być wywieszane w widocznym miejscu aktualne wykazy zwierząt szczególnie niebezpiecznych wraz z podaniem najważniejszych wskazówek co do ich obsługi.

§ 17. Jeżeli pracownikowi lub osobie postronnej, znajdującej się na wybiegu zwierząt grozi niebezpieczeństwo, należy starać się przepędzić zwierzę, po czym umożliwić zagrożonemu opuszczeniu wybiegu. Jeżeli okaże się to niemożliwe, zwierzę należy oszołomić przy pomocy broni Palmera lub unieszkośliwić w inny sposób, w zależności od sytuacji.

§ 18. Prace przy obsłudze gadów powinny być wykonywane ze szczególną ostrożnością. Zatrudnieni przy tym pracownicy powinni posiadać ubrania ochronne i posługiwać się specjalnym sprzętem (rękawice, osłony i kije ofiologiczne).

§ 19. Pomieszczenia, w których znajdują się zwierzęta chore, tzw. kwarantanniki, izolatki itp. powinny być obsługiwane przez odrębny personel nie kontaktujący się z innymi pracownikami ogrodu, a zwłaszcza z pracownikami działu hodowlanego.

§ 20. 1. Produkty przeznaczone do karmienia zwierząt powinny być przechowywane na terenie ogrodu w oddzielnych pomieszczeniach, z zastosowaniem urządzeń zabezpieczających je przed psuciem.

2. Transport pożywienia dla zwierząt na terenie ogrodu powinien odbywać się w specjalnych pojemnikach wykonanych z materiałów łatwo zmywalnych oraz szczelnych i zamykanych. Nie dotyczy to pasz objętościowych.

§ 21. 1. Przygotowywanie karmy dla zwierząt powinno odbywać się w specjalnych pomieszczeniach zapewniających należyte warunki higienicznosanitarne zatrudnionych tam pracowników.

2. W celu zapewnienia należytej higieny oraz usprawnienia przygotowywania karmy dla zwierząt powinny być stosowane urządzenia mechaniczne, np. maszyny do czyszczenia i rozdrabniania pasz oraz urządzenia do ich mieszania.

3. Sprzęt i naczynia używane do przyrządzania i rozdawania pokarmu oraz do pojenia powinny być po każdym użyciu umyte, a przynajmniej raz w tygodniu zdezynfekowane odpowiednim środkiem. Każdy z oddziałów działu hodowlanego powinien być wyposażony w odpowiednią ilość tych naczyń.

§ 22. 1. Karmienie i pojenie zwierząt powinno odbywać się w sposób i w terminach określonych przez kierownictwo dla poszczególnych oddziałów albo grup zwierząt.

2. Podawanie karmy zwierzętom, a zwłaszcza zwierzętom niebezpiecznym, powinno odbywać się w czasie ich nieobecności w danym pomieszczeniu lub przy zastosowaniu odpowiednich urządzeń zabezpieczających.

3. Podawać karmę może tylko pracownik działu hodowlanego, specjalnie do tego wyznaczony.

§ 23. 1. Podczas prac związanych z pielęgnacją i obsługą zwierząt, między innymi z ich karmieniem, spożywanie przez pracowników posiłków, palenie papierosów oraz wykonywanie innych czynności odwracających uwagę jest zabronione.

2. Przy sztucznym karmieniu gadów należy zachować szczególną ostrożność. Ręce pracowników powinny być chronione przy tych czynnościach przez założenie odpowiednich rękawic. Pracownicy powinni posługiwać się przy podawaniu pokarmu gadom wyłącznie odpowiednimi przyrządami, np. pincetami, sondami gumowymi itp.

Rozdział 4

Higiena pomieszczeń.

§ 24. 1. Pomieszczenia dla zwierząt, obsługi oraz pawilony dostępne dla zwiedzających powinny być wykonane w sposób zapewniający utrzymanie ich w czystości i utrzymywane w tym stanie.

2. Sprzątanie pomieszczeń dla zwierząt oraz sprzątanie obiektów dostępnych dla zwiedzających powinno odbywać się wtedy, gdy ogród jest zamknięty.

3. Śmieci, resztki nie zjedzonego pokarmu itp. odpadki powinny być wrzucane do specjalnych pojemników, które należy opróżniać w możliwie krótkim czasie. Pojemniki te powinny być wykonane z materiałów łatwo zmywalnych i okresowo dezynfekowane.

§ 25. Dezynfekcje pomieszczeń dla zwierząt należy przeprowadzać według wskazówek oraz pod nadzorem miejscowej służby lekarsko-weterynaryjnej ogrodu. Pomieszczenia te w czasie przeprowadzania

dezynfekcji nie mogą być udostępniane zwiedzającym.

§ 26. Pracownicy sprzątający pomieszczenia ze zwierzętami chorymi albo podejrzanymi o choroby zakaźne lub inwazyjne powinni być szczegółowo poinformowani przez służbę lekarsko-weterynaryjną ogrodu o możliwościach zarażenia się tymi chorobami i o niezbędnych środkach ostrożności. Pomieszczenia te powinny być wyposażone w osobny sprzęt do ich sprząkania oraz do obsługi znajdujących się na ich terenie zwierząt.

Rozdział 5

Postępowanie w razie uciezki zwierząt.

§ 27. 1. Na terenie poszczególnych oddziałów działu hodowlanego, w większych pawilonach lub innych ustalonych punktach ogrodu, w miejscach dostępnych dla pracowników powinien znajdować się podręczny sprzęt niezbędny do likwidowania prób uciezki zwierząt (klatki rezerwowe, skrzynki odłowowe, siatki, pętla itp.) oraz sprzęt (broń Palmera) pozwalający na dokonywanie zdalnych iniekcji środków unieruchamiających.

2. Na terenie ogrodu powinna znajdować się odpowiednio zabezpieczona broń palna, której użycie jest możliwe tylko przez upoważnionych pracowników ogrodu.

§ 28. 1. Pracownik ogrodu, który spostrzeże uciezkę zwierzęcia, powinien zawiadomić o tym natychmiast kierownictwo ogrodu lub odpowiedzialnego pracownika dyżurnego, a w razie wyjścia zwierzęcia niebezpiecznego poza teren ogrodu — również właściwy organ Milicji Obywatelskiej.

2. W razie stwierdzenia uciezki zwierzęcia, a w szczególności wydobycia się ze swego pomieszczenia na teren ogrodu zwierzęcia niebezpiecznego dla ludzi, należy przeprowadzić natychmiastową akcję jego odłapania, stosując się do poleceń kierownika ogrodu lub odpowiedzialnego pracownika.

3. Podczas akcji odłapywania zwierzęcia niebezpiecznego osoby zwiedzające, znajdujące się na terenie ogrodu, należy skierować do wyjścia lub do najbliższego pawilonu stanowiącego bezpieczne schronienie dla ludzi. Należy również wstrzymać wpuszczenie zwiedzających i osób postronnych na teren ogrodu.

4. Jeżeli zwierzę zachowuje się agresywnie wobec ludzi, a jego odłapanie lub unieruchomienie okaże się niemożliwe bez narażenia ludzi na niebezpieczeństwo, zwierzę należy odstrzelić. Decyzję w tej sprawie podejmuje kierownik ogrodu, a w razie jego nieobecności odpowiedzialny pracownik ogrodu kierujący akcją odłapywania.

5. W razie konieczności odstrzelenia niebezpiecznego zwierzęcia, które wy dostało się ze swego pomie-

szczenia, rejon, w którym ma nastąpić odstrzał, oraz najbliższy przyległy teren powinny być całkowicie zamknięte i opróżnione ze zwiedzających oraz personelu ogrodu, z wyjątkiem pracowników biorących udział w akcji odstrzału. Szczegółowe warunki odstrzału określa instrukcje, o których mowa w § 34.

Rozdział 6

Higienicznosanitarne warunki pracy.

§ 29. Pracownicy powinni być zaopatrzeni natychmiast po przystąpieniu do pracy w odzież roboczą, ochronną oraz w sprzęt ochrony osobistej, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 30. Na terenie ogrodu powinny być urządzone do użytku pracowników: szatnia, urządzenia kąpielowe, ustępy i suszarnie odzieży, z podziałem na części dla kobiet i mężczyzn, pomieszczenia do spożywania posiłków (jadałnia) oraz pomieszczenie do prania i dezynfekcji odzieży.

§ 31. Pracownicy ogrodu, w szczególności działu hodowlanego, powinni otrzymywać mydło o właściwościach dezynfekcyjnych.

§ 32. W poszczególnych działach ogrodu, a zwłaszcza w oddziałach działu hodowlanego i większych pawilonach, powinny znajdować się podręczne apteczki pierwszej pomocy zaopatrywane na bieżąco w niezbędne leki oraz środki opatrunkowe.

§ 33. Pracownicy ogrodu, w szczególności działu hodowlanego, powinni być zaznajomieni z możliwością zarażenia się chorobami odzwierzęcymi w razie nieprzestrzegania warunków higienicznosanitarnych, jak również możliwościami zatrucia spowodowanych spożywaniem karmy przeznaczonej dla zwierząt oraz odniesienia urazów mechanicznych przy obsłudze zwierząt.

Rozdział 7

Przepisy końcowe.

§ 34. Kierownictwo ogrodu jest obowiązane opracować w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia szczegółowe instrukcje dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy dla poszczególnych działów i oddziałów ogrodu, ustalające w szczególności zasady obsługi poszczególnych grup zwierząt, używania maszyn i urządzeń technicznych oraz postępowania w razie uciezki zwierząt. Instrukcje te powinny być wywieszane na widocznych miejscach, a z ich treścią należy zapoznać wszystkich pracowników.

§ 35. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1973 r.

Minister Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska:
J. Kusiak

INSTYTUT WYDAWNICZY CRZZ

poleca
poradniki dla aktywu społecznego w zakładach pracy

S. Akoliński: PORADNIK KONTROLERA

73, s. 151, zł 15.—

Przedmiot i cel działań kontrolnych, przebieg kontroli, zasady prowadzenia działań kontrolnych, sposoby wykorzystania materiałów pokontrolnych, wpływ kontroli na ograniczenie działalności przestępczej oraz zasady współpracy organów kontroli z aparatem ścigania.

M. Kulczycki, J. Zduńczyk: PRAWO W DZIAŁALNOŚCI KONTROLI SPOŁECZNEJ

73, s. 83, zł 10.—

Poradnik dla aktywistów pełniących funkcję kontrolerów społecznych zawiera wykładnię przepisów prawa, głównie kodeksu karnego, kodeksu wykroczeń oraz innych przepisów, chroniących interesy konsumentów i państwa w sferze sprzedaży i usług. Książka jest jakby dopełnieniem „Poradnika kontrolera” S. Akolińskiego.

J. Klimek: UDZIAŁ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH W PROCESIE KARNYM

73, s. 158, zł 12.—

Zasady udziału związków zawodowych w procesie resocjalizacji skazanych, różne formy pracy w tym zakresie: poręczenie, sprawowanie funkcji kuratora społecznego, ławnika itd. Formy udziału związku zawodowego w postępowaniu przed sądem powszechnym, sądem społecznym i komisją pojednawczą.

K. Mańkowski, O. Pęgierski: KOMISJE REWIZYJNE ZAKŁADOWYCH ORGANIZACJI ZWIĄZKOWYCH

70, s. 143, zł 10.—

W popularnym poradniku omówiono zasady organizowania kontroli, podstawy działania komisji rewizyjnych oraz organizację ich działalności, regulamin działania i sposób prowadzenia kontroli.

A. Mirończuk: KOMISJE ROZJEMCZE A ROSZCZENIA POWYPADKOWE

wyd. 2, 73, s. 111, zł 10.—

Autor omawia tryb dochodzenia przed komisjami rozjemczymi roszczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz tryb postępowania odwoławczego od orzeczeń tych komisji. Informuje o warunkach nabywania prawa do świadczeń w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, o wysokości tych świadczeń, o zasadach postępowania przed komisjami rozjemczymi itd.

Publikacje Instytutu Wydawniczego CRZZ nabyć można w księgarniach „Domu Książki” lub w Księgarni Składowej wydawnictwa, Warszawa, ul. Mariensztat 8.

INSTYTUT WYDAWNICZY CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

WARUNKI PRENUMERATY

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Instytucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach „Ruch”, w terminie do 25 listopada na rok następny.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać prenumeratę w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28 w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO Nr 1-6-100024.

Sprzedaż egzemplarzy numerów zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienia, prowadzi Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Towarowa 28.